

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

LJUBLJANA

KNAFLJEVA ULICA ŠTEV. 6

TELEFON 31-22 do 31-26

KOPIRSI SE NE VRACAJO

IZHAJA VSAK DAN RAZEN
PONEDELJKASLOVENSKI
POROČEVALEC

INŠERATNI ODDELEK

LJUBLJANA

TELEFON 38-32, 38-33

POSTNI CEKOVNI RACUN

V LJUBLJANI ŠT. 11.739

OGLASI PO CENIKU

MESEČNA NAROČNINA
45 DINGovor maršala Tita
na velikem predvolivnem zborovanju Ljudske fronte v Beogradu

Ljudske množice Beograda so na veličastnem zborovanju navdušeno manifestirale za svojo ljudsko državo, za

Ljudsko fronto

Beograd, 4. nov. (Tanjug). Včeraj dopoldne je bilo v Beogradu veličastno zborovanje, ki se ga je udeležilo 250.000 ljudi.

Za okrog 8. dopoldne so iz predmestij in iz središča mesta krenili ogromni sprevodi ljudstva z državnimi, narodnimi in sindikalnimi zastavami in z zastavami bratskih slovenskih narodov, z napisi, velikimi slikami maršala Tita in drugih voditeljev naše države na veliki trg Republike.

Na svečano okrašenih tribuni, na kateri je bila postavljena velika slika maršala Tita, so se zbrali predsedniki Prezidijske ljudske skupščine FLRJ Moša Pijade, Marko Vujačić, Josip Rus, predsednik Zvez-

nega sveta Ljudske skupščine FLRJ Vlada Simić, predsednik Prezidijske ljudske skupščine Srbije dr. Sinisa Stanković, član zvezne vlade, generaliteta z načelnikom generalštaba generalmajorom Kočo Popovićem na čelu, člani vlade LR Srbije, predstavniki Ljudske fronte in množičnih organizacij.

Ob 10.30 je prispej maršal Tito v spremstvu generalmajora Aleksandra Rankovića. Ogromna množica ljudstva ga je pozdravila z burnim navdušenjem in vzklikanjem, ki se dolgo ni poleglo.

Zborovanje je otvoril predsednik Izvršnega odbora Ljudske fronte za mesto Beograd Kirilo Savić, nakar je spregovoril maršal Tito:

ki ljudske oblasti, organi ljudske oblasti izhajajo iz Ljudske fronte, kajti tisti, ki bi bili organi oblasti izven Ljudske fronte, ne morejo in niti ne bi smeli izvajati programa Ljudske fronte, ker je ne ljubijo. Ti ne bodo pravilno izpolnjevali svojih dolžnosti, ker so nasprotniki te nove ljudske tvorbe, ki se imenuje Federativna ljudska republika Jugoslavija.

Polagam vam na srce: če hočemo imeti resnično ljudsko oblast, volimo najboljši ljudi iz svoje srede, ne glede na starost, ne glede na to, kaj so prej bili, če danes z dejanji dokazujejo, da so zares vdani novi Jugoslavlji.

Razumljivo je, da ljudstvo, ko danes voli svoje predstavnike, ocenjuje, kdo je kaj dal, kaj je prispeval za to veličastno zgradbo, ki se imenuje nova Jugoslavija. In prav je, da tako gledamo. Zlasti je treba gledati na to, kako daje sedaj kdo svoj prispevek za zgraditev naše države, ali dela, ali se pri delu odlikuje, ali pa samo frazarija in politika. Tako je treba gledati in takšne predstavnike je treba voliti. Toliko o Ljudski fronti.

Vem, da bi radi slišali nekaj besed o zunanjih politikah. Hotel bi se tukaj dotakniti nekaterih stvari, ki jih morate vedeti. Naši odnosi z zaveznicami, — govorim sedaj o naših zavezniških slovenskih državah s Sovjetsko zvezo na čelu, — so najprijetnejši. (Dolgotrajno vzklikanje Sovjetski zvezi in skandiranje: »Moskva—Beograd!«)

Naša zveza s slovenskimi državami z veliko Sovjetsko zvezo na čelu je dokazala, da ni samo začasna zveza, fiksirana v nekem aktu, zveza, ki se mora držati samo tega, kar je obseženo v aktu. To je zveza s slovenskimi brati, krvna zveza, zveza jugoslovanskih narodov z narodi Sovjetske zveze, Poljske, češkoslovaške in prijateljstvo z našo bratsko Bolgarijo. To je zveza, ki daje velike možnosti vsaki slovenski državi posebej in posebno naši državi.

Danes, ko posamezni bivši naši zaveznički želijo izvajati na nas pritisk tudi v ekonomskem oziru, nam ta zveza in ekonomsko sodelovanje med našo državo in našimi slovenskimi brati dajeja možnost, da se upremo vsakemu pritisku, ki bi prišel s strani tistih, ki ne marajo naše nove Jugoslavije. Ekonomsko sodelovanje nam daje možnosti za izpolnitev naše države.

Politično sodelovanje se je v vsej jasnosti pokazalo na pariški konferenci, na kateri smo se borili za uresničitev naših pravic: da bi postala naše to, kar je naše. Tu se je v polni meri potrdila ta naša zveza, to naše prijateljstvo, to naše bratstvo, ki ni samo fraza, ampak stvarnost, trajna stvarnost.

Kar se tiče sosednih držav, vzpostavljamo sedaj z Madžarsko redne diplomatske odnose. Z Madžarsko obstoji tudi ekonomsko sodelovanje. Mi smo težili za tem, da vzpostavimo z vsemi sosednimi državami najboljše odnose, najtesnejše sodelovanje, ne glede na preteklost, ker moramo to samo koristiti naši državi in obema državama, zlasti, kar vidimo, da je ljudstvo v teh državah pravilno obsodilo delo, ali bolje rečeno, zločine svojih nekdanjih oblastnikov.

Z Rumunijo imamo najboljše odnose, ekonomsko in politično sodelovanje. Toda položaj, v katerem sta še vedno Rumunija in Madžarska, onemogoča njima in nam, da bi bil v političnem sodelovanju takšen učinek, kakor je že v ekonomskem sodelovanju.

Z bratsko Albanijo, z našo sestro, ki je skupno z nami preživela kri proti skupnemu sovražniku, — o tem ni niti potrebno, da vam govorim — so najboljše odnosi. Naši narodi gojijo globoke simpatije do našega sosedu, do albanskega ljudstva.

Zato so odnosi, kar se tiče naših sosedov in naših slovenskih bratov, vedno boljši, vedno bolj se utrjujejo in dajejo vse možnosti za naš normalni gospodarski in ekonomski razvoj, ne glede na pritisk od zunaj.

Kako je z nekaterimi drugimi našimi zaveznicami v vojni? Inozemski novinarji mi čestokrat postavljajo vprašanje: Kaj je treba storiti za zboljšanje odnosov med Jugoslavijo in Ameriko, med Jugoslavijo in Francijo itd.

Dejal sem in vedno ponavljam isto: Ni na nas, da popravljamo odnose, temveč je stvar odvisna od druge strani. (Odobranje in vzkliki: Tako je!)

Odnosi se ne morejo zboljšati z lepimi, prijaznimi frazami, s frazami uljudnosti, smešljanjem in raznimi govorancami. Odnosi se lahko zboljšajo samo z dejanji. Odnosi se lahko zboljšajo, če vidimo, da naši

zaveznički v vojni cenijo žrtve, ki smo jih dali, če naši zaveznički v vojni gledajo na Jugoslavijo kot na deželo, ki je nesebično vložila vse svoje sile in dala ogromne žrtve v skupnem naporu za zmago nad skupnim sovražnikom. Toda mi tega ne vidimo. Vidimo, da nekatere države pozabljajo žrtve, ki jih je dala Jugoslavija. Vidimo, da nekatere države ne opazijo naših ruševin vzdolž in poprek naše države.

Vidimo, da nekatere države, — pri tem razlikujem ljudstvo teh držav od reakcionarnih in oficielnih krogov, — da reakcionarni nekaterih držav in vodilni ljudje v teh državah nečeno, da bi Jugoslavija dobila svoje pravice, ampak gledajo, kako bi škodovali našo državo na kakršen koli način.

Vzemimo na primer Ameriko. Zakaj zadržuje zgoraj na Donavi pol drugo leto, odkar se je končala vojna, okrog 200 naših plovil enot, ki so nam krvavo potrebne, da bi mogli pravilno oskrbovati posamezne naše kraje s hrano in drugimi stvarmi. Kaj smo jim storili, da držijo v Nemčiji ladje, ki so nam jih odvlekli Nemci? Te ladje tam gnijejo in čez dve, tri leta ne bodo nič več vredne, toda oni nam teh ladij ne dajo. Ali je to dejanje prijateljstva? (Enodušni vzkliki: Ni!) Ne! Lahko rečem, da je to dejanje, ki se more uporabiti samo proti državi, do katere gojiš sovražna čustva.

Ali je na primer akt prijateljstva, če v Italiji in v Avstriji zbirajo v taboriščih in oborožujejo izrodke, ki so pobegnili iz naše države, ki so si umazali svoje roke s krvjo desetstoticev in stototicev naših nedolžnih ljudi, otrok, žena in starcev? Tam jim nudijo možnosti, da se organizirajo, da pošiljajo svoje banditske odposlance v Jugoslavijo in da se skušajo tukaj baviti s terorističnimi dejanji. Ali je to dovoljenje? (Množični enodušni vzkliki: Ni! Dol z reakcijo!) Ali je to delo prijateljstva? To ni dejanje prijateljstva! Razumljivo je seveda, da ne moremo biti naše ljudstvo zaradi tega veselo ali hvaležno, ko vse to gleda, kar vidi v tem dejanju neprijateljstva. (Dolgotrajno odobranje.)

V tem je stvar. In zato ni odvisno od nas, če bodo ti odnosi boljši ali ne. Mi bi želeli, da bi bili boljši, ker zares ne želimo nikakršnih spopadov z nikomur. Mi želimo najboljše odnose posebno z Ameriko, kjer živijo stototicev naših krvnih bratov, tistih, ki so odšli tja, ker jim tukaj ni bilo zagotovljeno življenje, da bi si zaslužili skrojo kruha. Imamo krvne vezi z Ameriko, ljubimo ljudstvo Amerike. Vemo, da nas ameriško ljudstvo ne sovraži, vemo, da nam ameriško ljudstvo želi najboljše. To dokazuje s svojimi prispevki, ki jih daje, da bi pomagalo naši državi. Da, vse to vemo. Toda kaj hočemo, če so ljudje in reakcionariji, ki hočejo skaliti odnose med nami in ameriškim ljudstvom. Pri tem smo mi brez moči. Mi na primer prejemamo pomoč od Unre. Da, to je velika pomoč in mnogo nam je pomagala, toda to pomoč smo morali dobiti. Če je sploh kdo moral dati pomoč, tedaj smo jo morali dobiti mi, ker smo dali največ žrtve med malimi narodi, ker smo najbolj dokazali svojo zvestobo Združenim narodom, ki so se borili proti skupnemu sovražniku, ker je naša država najbolj razrušena. Zato je bilo potrebno, da to pomoč dobimo.

Toda v Ameriki so reakcionariji, kakor je tudi ta ali oni v naši sredi, ki z vsemi silami delajo na tem, da se nam ukine ta pomoč, do katere imamo pravico. (Vzkliki: »Dol z reakcijo!«) Izmišljajo si razne zgodbe, razne klevete, da bi nam ukinito to pomoč. Ali je to prijateljsko početje? To ni prijateljsko, to je neprijateljsko početje. Razumljivo je, da naše ljudstvo to ve in se do tega ne more drugače vesti.

Torej med ljudstvom Amerike in ljudstvom Jugoslavije ni nesoglasij. Odnosi med nami so dobri in bodo ostali dobri, velika razlika pa je med nami in tistimi voditelji in reakcionariji tam, ki hujskajo na vojno. Jasno je, da nas ne marajo in jasno je, da jih mi ne maramo. (Burno odobranje: Tako je!)

Tovariši in tovarišice, ko govorim o odnosih z drugimi državami, je jasno, da bomo storili vse, kar je z naše strani mogoče, seveda ne v škodo naše države. Ne, nikdar ne bomo dajali koncesij, ki bi ogrozile pridobitve naše velike borbe, da bi si na ta način pridobili boljše odnose s kakšno državo. V tem ne bomo popustili niti za las nikomur na svetu. (Burno in dolgotrajno odobranje.) Ostali bomo tudi nadalje dosledni v naši znanjati politiki in se bomo trudili za odstranitev vsega, kar bi moglo skaliti odnose

med našo državo in drugimi državami, če gre za nekatera drobna vprašanja in v kolikor je to odvisno od nas. Takšna je naša zunanja politika.

Toda še nekaj drugega je. V nekaterih zavezniških državah so, kakor sem že rekel, reakcionariji. Enega izmed teh reakcionarjev bom omenil. To je gospod Churchill. (Soglasni vzkliki: Doj!)

G. Churchill je smatral za potrebno — to večkrat dela —, da se, ko govori, obregne tudi ob Jugoslavijo. (Smeje.) Znova nas je napadel in na mo račun dodal, da nisem hvaležen. Jaz razumem to opombo, da nisem hvaležen, takole: da ni hvaležno ljudstvo Jugoslavije. Kar se mene tiče, nimam biti za kaj hvaležen g. Churchill in tudi ne njemu podobnim, kar pa se tiče našega ljudstva, je še manj dolžno hvaležnost g. Churchill in njemu podobnim.

Dve leti in pol smo se borili na življenje in smrt in nismo od nikoder dobivali pomoči. Dve leti in pol je g. Churchill poznal samo Mihajloviča in mu pomagal, dve leti in pol smo se borili proti Nemcem in proti tistim, ki so imeli podporo iz inozemstva. Jasno je, da so tedaj, ko so uvideli, da nam nobena sila ni ne more in da smo zmogli potolči Nemce, italijanske fašiste in razne okupatorje in njihove domače kvizlingovce, razumeli, da morajo postati pametni in da morajo spremeniti svojo politiko. (Splošen smeh.) To seveda ne pomeni, da nismo radi sprejeli njihove pomoči, čeprav ni bila velika. Povem vam, da ni bila velika in da bi mogla biti mnogo večja, desetkrat večja. (Burno odobranje.)

Mi smo, tovariši, dobili učinkovito vojaško pomoč v oborožitvi od Sovjetske zveze, ko sta se združili naša armada in armada Sovjetske zveze. (Vzkliki: Zivela Rdeča armada!) Od takrat smo dobivali učinkovito vojaško pomoč.

G. Churchill ima kamnito srce, kadar gre za ljudstvo, kadar gre za svobodo in neodvisnost kakšne države. Tedaj vidi pri tem samo svoje imperialistične cilje, srce pa ima zelo mehko, kadar gre za kakšnega kralja, G. Churchill izredno ljubi kralje. (Splošen smeh.) Zaljubljen je v Peterčrka. (Spet splošen smeh.) Govoril nam je: »Vzemite ga, imamo obveznost do njega.« Odgovoril sem mu: »Ne! Ker ga zelo ljubite, obdržite si ga pri sebi. (Dolgotrajno ploskanje in smeh), saj bi se mu moglo pri nas kaj pripetiti.« Zato Churchill sovraži našo državo, zato govori sedaj o nesrečnem srbskem narodu. Če bi vas sedaj videl tukaj, bi rad vedel, kaj bi dejal. (Burno odobranje.) Sedaj govorim, da je tukaj na hrbet ljudstva zajažala, — kakor se sam izraža, — ozka komunistična klika, kar mu je bilo onemogočeno, da bi postavil na hrbet ljudstva Jugoslavije kot svojega eksponenta tistega nesrečnika, ki se je imenoval kralj. (Dolgotrajni protesti proti Churchill, nato pa množično skandiranje: Naša Partija — naša Partija!)

Če pa tukaj odgovorjam g. Churchill — in to prvič — ne pomeni, da pozabljam njegove zasluge v času vojne. G. Churchill ima kot naš zaveznik, kot eden izmed glavnih ljudi za Stalinom in Rooseveltom, velike zasluge v osvobodilni vojni proti skupnemu sovražniku, vendar pa nismo mi krivi, če so njegove zasluge takoj po koncu vojne začele bledeti, če izginejo zaradi njegovega reakcionarnega stališča in zaradi njegove nedoslednosti. Medtem ko je v vojni govoril o svobodi in samoodločbi in neodvisnosti malih narodov, po vojni g. Churchill ne dela nič drugega, kakor da se trudi, da bi spet nekemu odvzel svobodo in neodvisnost in da bi omogočil, da se na hrbet ljudstva povzpnejo gotove reakcionarne klike, ki so tudi pred vojno zatirale ljudstvo. (Splošno odobranje.) Zato je sam kriv, če njegova slava propada, če izginejo njegove zasluge, ker je dosleden svoji reakcionarni politiki. Tudi v času preteklih vojn in po pretekli vojni je izvajal tista svoja reakcionarna politika. Izkazal se je kot zastava vojnih hujskačev. To je tisto, kar zmanjšuje njegovo slavo in njegove zasluge. Danes imajo vsi vojni hujskači svojega zastavonošo v g. Churchill.

Jasno je, da ima g. Churchill zelo malo pristašev. Vem sam in veste dobro tudi vi vsi, da so demokratične sile proti vojni v vseh deželah, tudi v Angliji, — katere državnik je g. Churchill, — in v Ameriki, da so ogromne ljudske množice proti vojni. Ljudske množice so za mir. Samo mala reakcionarna klika, imperialistična klika, ki ni zadovoljna z rezultati vojne, bi hotela sedaj s silo zadovoljiti svoj imperialistični apetit, — samo ta klika je za vojno.

Ali bo vojna? Prav zato je ne bo. Ne zato, ker je mi nočemo, ampak, ker je nočejo tudi ne narodi Anglije, Amerike, noče je noben narod. (Burno odobranje.) Čeprav bodo še tako vpili, čeprav bodo še tako grozili in zvenketali z orožjem, vojne ne bo. Vojne ni mogoče voditi brez ljudstva. Orožje mora biti v rokah ljudstva. Toda to ljudstvo, ki ima orožje v rokah, danes mora vedeti, proti komu gre s tem orožjem in zakaj! (Dolgotrajno ploskanje.) Danes ni več tako, kakor je bilo nekdaj. Jasno je, da ne smemo podočimavati teh vojnih hujskačev. Budni moramo biti do njih in jih razkrinkavati. Zmogni so napraviti gotove provokacije manjšega obsega, toda mi jim ne smemo dovoliti niti teh provokacij. Evo, toliko o vojni, toliko o g. Churchill in njemu podobnim.

Naša država stopa po vojni z zelo naglimi koraki k svoji konsolidaciji, k popolni konsolidaciji, politični in ekonomski. Doslej smo že dosegli ogromen napredek in je jasno, da nam ni do vojne. Hočemo mir, ker bi hoteli čim prej zgraditi našo državo, in zato ne bomo uspeli nobeni poizkus vojnih izživalcev, da bi nas s čimer koli izžvali. (Odobranje.) Mi — govorim konkretno o vodstvu te države — bomo storili vse, da se utrdi mir v svetu, kar vemo, da izpolnjujemo nalogo, ki ste nam jo dali.

Naša država je na pariški konferenci dokazala, da zna dostojno braniti ne samo svoje interese, ampak tudi interese mira. Demokratične države z veliko Sovjetsko zvezo na čelu, (vzklikanje: Zivela ZSSR — Stalin—Tito!) so dosti močnejše kakor tisti reakcionariji, ki imajo proti sebi v svojih deželah ogromno večino lastnega ljudstva. Danes ne gre več za to, da bi se postavila ena država po robu drugi, ampak demokratične sile proti reakciji. Osnovna naloga vsakega izmed nas je, da se nadaleje neumorno razkrinkujemo in da se borimo proti reakcionarjem. To bomo storili tako, da bomo onemogočili našo reakcijo znotraj naše države, reakcijo, ki se je izpremenila zgolj v agenta inozemske reakcije.

Danes nisem govoril tukaj o opoziciji, ker o njej stvarno nimam mnogo povedati. Toda ni še končano z opozicijo — ne z neko politično opozicijo ali ideološko grupacijo — ampak z opozicijo, ki sovraži novo Jugoslavijo, opozicijo, ki noče izgradnje naše države, ki bi se hotela vrniti k staremu. Takšno opozicijo imam v mislih. Proti taki opoziciji — bodisi da je obsejana v duhovniški okupaciji ali kakršno koli drugo obteko — se bomo neumiljeno borili, če bo delala proti lastnemu ljudstvu. Ničesar nas ne bo odvrgnil s te poti, ker vemo, da je samo ta pravila. Ne moremo biti obzirni: niti do tistih, ki nimajo obzira do svojega ljudstva, do svoje države, ki ne ljubijo svoje domovine. Ar, se lahko danes imenuje Jugoslovani, Srbi, Hrvat, Slovenec, Makedonec, Črnogorci, ki dela proti državi, ki si je pridobila tako ogromen ugled pred vsem svetom, ki je dokazala, koliko je zmogla žrtvovati, ko sta na kocki svoboda in neodvisnost, ko so na kocki svoboda in občestvo pridobitve. Ali more biti takšen človek v naši sredi, ali ga moremo prenehati? (Množični vzkliki: Ne!) Onemogočiti moramo njihovo delo — njihovo protiljudsko delo!

Tovariši in tovarišice, hotel sem na koncu povedati vam le še nekaj o volitvah 10. novembra. Tega dne ne boste glasovali samo za tega ali onega kandidata, ampak za tiste, ki so padli v borbi. (Slava jim!) Glasovali boste za zgraditev naših požganih in porušenihi mest, glasovali boste za vse tisto, kar moramo še zgraditi.

Prav zato ste prišli na to zborovanje, ne, da bi poslušali lepe ali manj lepe besede, ampak zato, da bi slišali, kaj moramo še storiti. To je tisto, kar stoji pred nami, to je tista osnovna naloga, ki jo moramo izvršiti. Sedaj se bomo po definitivnem zaključku obredne zgradbe in državnih zgradb posameznih republik vrgli z vsemi silami še bolj na izgradnjo naše države. Uspeli bomo v naših zamislih, uspeli bomo v izpolnitvi naših načrtov. Uspeli bomo zato, ker je naše ljudstvo tako. Uspeli bomo zato, ker imamo tako mladino, kakršno ima redko kateri narod v svetu, uspeli bomo zato, ker imamo naše kmete, ki so že danes visoko politično zavedni, uspeli bomo zato, ker imamo udarniško delavstvo, ki vsak dan daje dokaze o vedno novih primerih heroizma v izgradnji in delu v tovarnah, uspeli bomo zato, ker imamo tako Ljudsko fronto, ker imamo tako čudovito ljudstvo, na katerega je lahko pono-

Nadaljevanje na 2. strani

GOVOR MARŠALA TITA

Tovariši in tovarišice! Državljan!

in državljanki!

Pozdravljam vas in se vam zahvaljujem za tako ogromno udeležbo na tem veličastnem zborovanju. Kaj dokazuje vaša udeležba v tako ogromnem številu v slabem vremenu tukaj, na tem mestu? Kaj dokazujejo vsa veličastna zborovanja, ki so bila po vsej naši državi, v vsaki ljudski republiki; kaj dokazujejo? Ta zborovanja dokazujejo, da se našo ljudstvo globoko zaveda svojih dolžnosti, svojih nalog. Ta zborovanja niso več zbiranje nezavedne mase, ki bi poslušala tega ali onega agitatorja, predstavnika ene ali druge stranke, in ki bi se morda opredelila za tistega, ki najbolje govori, kakor je bilo nekdaj. To veličastno zborovanje je simbol edinstva in monolitne vspornosti, ki je v našem ljudstvu v vsej naši državi, v vseh federalnih enotah.

Dne 10. novembra bo ljudstvo dveh naših ljudskih republik, Srbije in Hrvatske, glasovalo za svojo Ustavodajno skupščino. Ljudstvo ostalih republik je že izreklo svojo besedo, ki je popolnoma v duhu naših dosedanjih stremiljenj in stremiljenj tistih, ki so žrtvovali življenje za to, kar danes imamo. Prepričan sem, da bo tudi ljudstvo Srbije zgodovinskega dne 10. novembra izreklo svojo besedo in potrdilo, kar je bilo s krvjo zapечатeno na bojiščih, da bo dokončalo razdobje izgradnje naše skupne domovine — Federativne ljudske republike Jugoslavije, kajti z ustavnimi posameznimi republik bo končno zaključena pravna zgradba notranje ureditve naše skupne domovine. To je zgodovinski dan. S tem dnem se zaključuje ta veličastna zgradba, ki smo jo začeli graditi v trenutku, ko smo dvignili puške proti našemu skupnemu sovražniku.

Kaj je to, kar vzpodbuja naše narode k takim naporom, kar daje tako ogromne uspehe, kar omogoča, da po vsej naši državi veje duh pripravljenosti za delo, za vztrajnost, da se samozatajevanja? To je tista enotnost narodov v naši državi, ki je politično vsebovana v veličastni organizaciji Ljudske fronte. (Burno in dolgotrajno vzkliki: Zivela Ljudska fronta!) To ni Ljudska fronta, kakršna je v nekaterih drugih državah. To ni Ljudska fronta, v kateri bi bile zastopane različne stranke, ki bi lahko, ko se nekomu nekaj ne zdi prav, izstopile in potegnile množice za seboj — čeprav so v Ljudski fronti tudi stranke. Tu pri nas lahko izstopijo samo posamezniki, moramo samo nekaj ljudi, toda ljudstvo ostane trdno kot granitna stena v tej veličastni Fronti.

Ljudska fronta Jugoslavije ni politična kombinacija strank, ampak nekaj več. Ljudska fronta je najbolj široka enotnost naših narodov, je nerazrušljiva zveza delavcev, kmetov, ljudske inteligence in vseh delovnih državljanskih držav: skratka, — ona pomeni združitev naših narodov za izpolnitev veličastnih nalog, ki smo si jih zadali.

(Burno in dolgotrajno odobranje in vzkliki: Zivela Ljudska fronta!)

V čem se naša Ljudska fronta razlikuje od kombinacije ali koalicijske stranke? Razlikuje se v tem, ker so v naši Ljudski fronti ogromne ljudske množice, vsi rodoljubi naše države, ne glede na versko in nacionalno pripadnost, ne glede na starost, ker je ustvarjeno telo, ki ne pomeni samo politične opore ljudi, ki so na oblasti, ali ljudi, ki se skušajo dokopati do oblasti, kakor se na primer dogaja v nekaterih deželah in je bilo nekdaj pri nas. Ne, naša Ljudska fronta je politični faktor, ki ima ogromen pomen za našo državo, toda še večji pomen ima naša Ljudska fronta v mnogih drugih stvareh, pri reševanju vseh bistvenih, vseh važnih problemov v naši državi. Fronta ni pasivna. Aktivna je, dela, gradi in daje vse sile, da bi našo državo čim prej zgradili. Naša Ljudska fronta je fronta akcije, fronta dela in ne samo besedi in politiziranja. Tega pri nas ni.

Ljudska fronta je torej politična skupnost ljudstva z enotnim programom, z enotnimi cilji. Ljudske fronte pri nas ne more zamenjati nobena koalicijska stranka z raznimi programi in cilji.

Prišli ste semkaj, da bi slišali, kaj smo napravili in kaj se mislimo napraviti. Prepričan sem, da vam je že mnogo tovarišev govorilo o tem, kaj je bilo napravljenega. Ne bom se spuščal v podrobnosti. Napravljenega je mnogo. Ljudska fronta je tisti čimtelj, ki je omogočil zgraditev naših mostov, Ljudska fronta je tisti čimtelj, ki je omogočil izvršitev tako veličastnih del, kakor je obnova naših tovarn, Ljudska fronta obnavlja naša razrušena mesta, Ljudska fronta gradi naše razrušene vasi, Ljudska fronta gradi nove proge s pomočjo svoje slavne mladine, Ljudska fronta gradi in ustvarja novo in srečnejšo bodočnost našim narodom. (Burno in dolgotrajno odobranje in vzkliki: »Zivela Ljudska fronta!«) Zato je, tovariši in tovarišice, Ljudska fronta potrebna naših narodov, zato ni začasna ali v času omejena organizacija. Ljudska fronta je trajna in mora ostati trajna, ker je jamstvo naše srečnejše in boljše bodočnosti. Ne dovolite slabljenja Ljudske fronte, ne dovolite, da bi se vnašale motnje v to našo veličastno organizacijo, v kateri je vse, kar diha pošteno, kar diha z duhom nove Jugoslavije. (Dolgotrajno odobranje.)

Dejal sem, da se ne mislim spuščati v podrobnosti, ko gre za Ljudsko fronto; hotel pa bi še pristaviti: naša Ljudska fronta je nedeljivo in zelo tesno povezana z našimi ljudskimi oblastmi in obratno — naše ljudske oblasti so samo izvršni organi te velike ljudske združitve, ki se imenuje Ljudska fronta. Naše ljudske oblasti imajo samo to nalogo, da izvršujejo oziroma vodijo izpolnjevanje programa, ki si ga je zadala Ljudska fronta Jugoslavije.

Zato je v interesu demokratizacije naše ljudske oblasti, da predstavniki

Svet zunanjih ministrov proučuje priporočila pariške mirovne konference

Glavna naloga zunanjih ministrov štirih velesil je ponovna proučitev osnutka mirovne pogodbe z Italijo

New York, 4. nov. Drevo se bo sedel Svet zunanjih ministrov štirih velesil v New Yorku k svoji prvi seji po mirovni konferenci v Parizu. Na tej seji bodo začeli proučevati priporočila pariške mirovne konference glede sklenitve mirovnih pogodb z Italijo, Madžarsko, Bolgarijo, Rumunijo in Finsko. Glavna naloga Sveta zunanjih ministrov bo ponovno proučitev osnutka mirovne pogodbe z Italijo, glede katere, kakor znano, ni prišlo do sporazuma v Parizu. Kakor poročajo današnji listi, ne ugovarja pariškimi predlogom samo Jugoslavija, marveč je tudi italijanska vlada poslala Svetu zunanjih ministrov posebno noto, v kateri zahteva revizijo mirovne pogodbe, kakor je bila predlagana na pariški konferenci.

Bolgarska spomenica Svetu zunanjih ministrov

Sofija, 3. nov. (Tanjug) Bolgarska vlada je poslala Svetu zunanjih ministrov v New Yorku spomenico, v kateri zahteva, naj se v osnutek mi-

Sovjetska zveza, Jugoslavija in ČSR so odklonile poziv na konferenco o plovbi na Donavi

New York, 3. nov. (Ass. Pr.) V četrtak zvečer so delegacije Sovjetske zveze, Češkoslovaške in Jugoslavije odklonile poziv Združenih narodov, da bi se udeležile konference o plovbi na Donavi.

Delegacije Velike Britanije, Združenih ameriških držav in Grčije so poziv sprejele. Francija pa je sprejela poziv s pogojem, da bodo tudi obrežne države sodelovale na konferenci.

Delo odborov generalne skupščine Združenih narodov

New York, 4. nov. (Tass) Odbori Generalne skupščine, ki jim je bilo poverjeno proučevanje vprašanj, postavljenih na dnevi redne Skupščine, so 2. novembra nadaljevali svoje delo. Seja odbora št. 1 (za politična vprašanja), na kateri so proučevali sprejemanje novih članov v organizaciji ZN, je zbudila posebno pozornost.

Na osnovi statuta dovoli Generalna skupščina sprejem novih članov v organizacijo na priporočilo Varnostnega sveta. Znano je, da je Varnostni svet proučeval zahteve za sprejem devetih držav. Soglasno je bilo sklenjeno priporočiti, naj se sprejmejo v organizacijo Združenih narodov Afganistan, republika Islandija in Švedska. Priporočilo Varnostnega sveta, je bilo priloženo obvestilo, v katerem je rečeno, da sprejem Albanije, ljudske republike Mongolije, kakor tudi Irske, Portugalske in Transjordanije, ni do bil soglasno odobritev stalnih članov Varnostnega sveta in da je siamska vlada svojo zahtevo za sprejem umaknila.

Proučevanje vprašanja o sprejemu novih članov je izkoristila gotova skupina delegacij za to, da je napadala Varnostni svet in ponovno postavila vprašanje omejitve njegove oblasti. Manuiski, ki je predsedoval seji, je imel komaj čas za otvoritev in že je avstralski delegat zahteval besedo, da bi predložil resolucijo o načelih sprejemanja novih članov. Znano je, da avstralski predstavniki že dolgo časa skušajo doseči omejitve pravic Varnostnega sveta. Zahteva avstralskega delegata, da bi razpravljali najprej o njegovi resoluciji, ni našla opore.

Priporočilo Varnostnega sveta glede sprejema Afganistana, Islandije in Švedske v organizacijo Združenih narodov ni našlo odobrenja na nasprotno ravnanje in je bilo soglasno odobreno. Seja odbora št. 6 (pravni odbor) je bila posvečena volitvam zapisničarja in razpravljanju o nadaljnjem delu. Avstralski predstavnik Bailey je bil izvoljen za zapisničarja.

Za pospeševanje izdelave dnevnega reda sta bila ustanovljena dva pododoba.

Odbor št. 3 (socialna, humanitarna in kulturna vprašanja) je na svojem sestanku proučeval sklep ekonomskega socialnega sveta o sklenitvi mednarodne pogodbe za trgovanje z mami. Predlogu Varnostnega sveta delegati niso nasprotovali. Pričela pa se je burna debata, ko je argentinski delegat predlagal, naj ne bi sprejeli priporočila o izključitvi Francove Španije iz vrst dežel — podpisnic te pogodbe. Znano je, da je britanska delegacija predlagala nekaj podobnega v debati v tem vprašanju v ekonomskem socialnem svetu. Svet je ta predlog zavrnil. Britanska delegacija si ga v odboru ni upala ponovno sprožiti.

Sovjetski delegat Feonov se je v svojem govoru kategorično izjavil

Govor maršala Tita v Beogradu

Nadaljevanje s 1. strani

sen vsak državljan pred vsem svetom. Živela naša nova Federativna Ljudska republika Jugoslavija! Živela Ljudska republika Srbija!

Ljudstvo je konec govora maršala Tita pozdravilo z burnim odobravanjem in dolgotrajnim skandiranjem: »Heroj Tito! Heroj Tito!« Množični pevski zbor je ob spremljavi godbe zapel pesem »Beogradu«. Veličastno zborovanje je s krajšim govorom zaključil minister zvezne vlade Kirilo Savić.

rovne pogodbe vnesla naslednja pravica: 1. Bolgariji se prizna status sosedstva. 2. Kot dan vstopa bolgarske vojske v borbo proti nacistični Nemčiji naj se določi 10. september 1944 in odstrani stavek, da je Bolgarija stopila v vojno šele po podpisu sporazuma o premirju v Moskvi.

Spomenica postavlja nadalje znova zahtevo, naj se zapadna Trakija vrne Bolgariji in ji prizna izhod k Egejskemu morju. Bolgarska vlada prosi nadalje Svet zunanjih ministrov, naj se iz osnutka mirovne pogodbe črta člen 2, ki se nanaša na položaj Židov v Bolgariji, dovoli Bolgariji vzdrževanje brzih torpednih čolnov za obrambo črnomorske obale, odkloni grški predlog o demilitarizaciji južne bolgarske meje in zniža reparacijska vsota. Končno zahteva spomenica, naj se v osnutek mirovne pogodbe prizna Bolgariji pravica do njene odpeljane imovine in do terjatev, ki jih ima napram Nemčiji.

Razprava o mandatih ozemljih

New York, 4. nov. Danes se je začela v glavnem odboru Združenih narodov splošna debata o mandatih ozemljih. Tudi v tem vprašanju so mnjenja dokaj deljena, ker skušajo nekatere velesile izigrati določbe statuta Združenih narodov in si zagotoviti neomejeno oblast nad nekaterimi kolonijami. Tako n. pr. zahtevajo Združene države neomejeno oblast nad vsem japonskim ozemljem na Pacifiku, češ da je to neobhodno potrebno zaradi varnosti Amerike. Le nekatere nezadovoljne države Združenih narodov prepušče varstvu Združenih narodov. Podobne zahteve postavlja glede nekaterih mandatnih ozemelj tudi Anglija.

Proračun ZN

New York, 3. nov. Generalni sekretar Združenih narodov Trygve Lie je predložil generalnemu komiteju proračun, ki izkazuje za leto 1948. 19,627.964, za leto 1947. pa 23.790.008 dolarjev izdatkov.

Doslej je organizacija Združenih narodov razpolagala z začasnimi proračuni 21.500.000 dolarjev, ki ga je odobrila Glavna skupščina na prvem delu svojega zasedanja v Londonu.

Protestna brzojavka albanske vlade

New York, 3. nov. (Tass) Generalni sekretar Združenih narodov Trygve Lie je objavil brzojavko albanske vlade, ki protestira proti kršitvi teritorialne suverenosti Albanije po grških monarhofašisti.

Prav tako je sporočil, da je prejel brzojavko predsednika albanske vlade in zunanjega ministra generalnega polkovnika Envera Hodže, ki protestira proti kršitvi albanskih teritorialnih voda po štirih britanskih vojnih ladjah, kakor tudi brzojavko, poslano Varnostnemu svetu, ki v njej v evajda, da se Albaniji, prizadeje po poplavih, nudi takojšnjo pomoč.

Poziv Eama Trygve Lieu

Atene, 3. nov. (Tass.) Politična koalicijska stranka Eama in leva krila liberalov je poslala generalnemu sekretarju Združenih narodov Trygve Lieu poziv, da naj intervencija glede umika britanskih čet iz Grčije, ki je glavni pogoj za ponovno vzpostavitev njene neodvisnosti, njene notranje normalizacije in obnove njene nacionalne varnosti.

Varnostni svet razpravlja o Francovem režimu v Španiji

New York, 4. nov. Varnostni svet je na svoji današnji seji začel razpravo o fašističnem režimu v Španiji. Kakor znano, je poljski delegat predlagal, naj bi vse države, članice Združenih narodov, prekinile diplomatske stike s Francovim režimom. Temu nasproti je ameriški delegat Sumner Wells predlagal, naj bi se sicer posamezne države nekoliko odmaknile od Španije, odločitev o španskem režimu pa naj bi se prepuštilo španskemu narodu. Varnostni svet bo sklepal o izčitvi predloga generalni skupščini Združenih narodov.

Razmere v Španiji na dnevnem redu ZN

New York, 3. nov. (Reuter) Centralni odbor organizacije ZN je sklenil, da se vprašanje Francovega režima postavi na dnevni red Glavne skupščine Združenih narodov.

Zahteve afriškega nacionalnega kongresa

New York, 3. nov. (Ass. Pr.) Predsednik Splošnega afriškega nacionalnega kongresa je pozval Združene narode v imenu 8 milijonov Afrikancev, naj proučijo problem indijske manjšine v Južni Afriki in da ne odobri spojitve jugozapadne Afrike z Južnoafriško unijo.

Klementis na poti v New York

London, 4. nov. Danes je prišel v London pomočnik češkoslovaškega ministra za zunanje zadeve dr. Klementis, ki je na poti v New York.

La Guardia demantira laži o razdeljevanju Unrinega blaga v Jugoslaviji

Washington, 3. nov. Generalni direktor Unre Fiorella La Guardia je podal izjavo, v kateri je poudaril, da so neosnovane pritombe ameriškega tiska proti jugoslovanski vladi, češ da prikriva, da se Unrinega blaga daje brezplačno. La Guardia je izjavil, da je posebna komisija Unre, ki je imela dolžnost preveriti te obtožbe, sporočila, da je bilo v Jugoslaviji objavljeno, da pošilja Unra blago brezplačno. Komisija je prav tako izjavila, da so netočne obtožbe, da jugoslovanska vlada ni predložila Unri obračuna o uporabi dohodkov v zvezi s prodajo Unrinega blaga.

La Guardia je nadalje izjavil, da je bilo ugotovljeno, da pri razdeljevanju Unrinega blaga v Jugoslaviji ni bilo razlik iz političnih ali pa kakršnih koli razlogov.

Prav tako so demantirane trditve, da je Jugoslovanska armada uporabljala benčin v vozila, ki jih je Unra poslala v Jugoslavijo.

Komisija je nadalje sporočila, da so Unrine pošiljke razdelili med ljudstvo, kateremu so bile namenjene.

Washington, 3. nov. (Tass) Generalni direktor Unre La Guardia je

Smernice bodočega dela Slovensko-italijanske antifašistične unije za tržaško ozemlje

Trst, 4. nov. (Tanjug). Včeraj je bila v Trstu okrožna skupščina Slovensko-italijanske antifašistične unije za tržaško okrožje, na kateri so bili sprejeti sklepi za bodoče politično delo. Veliko odobravanje navzora so zlasti želi sklepi, ki zahtevajo blok vseh demokratskih sil, odstranitev vseh okupacijskih čet v najkrajšem času iz bodočega svobodnega ozemlja in neizprosno borbo za priključitev Tržača k tržaškemu svobodnemu ozemlju.

Med obširno razpravo, ki se je razvila po sprejetju programa za bodoče politično delo, so se prisotni najdlje mudili pri točki, ki govori o priključitvi Tržača k tržaškemu svobodnemu ozemlju. K besedi so se glasili predvsem tržaški delavci, ki so v svojem izjavljanju poudarjali, da bi Tržič z vsemi svojimi okoliščinami v masni gospodarski propad, če bi tržaški okraj priključili Italiji. Delavci tržaške ladjedelnice Berso Ruggero je ostro obsodil početje okupacijskih oblastí v coni A, njihovo ne-

opravičeno zadržanje do antifašističnih organizacij in pritisk na vse demokratske sile z namenom, zadušiti vsako demokratsko pobudo prebivalstva cone A. Berso Ruggero je tudi dejal, da hočejo reakcionarne sile v svetu prepušči tržaško ljudstvo italijanskim imperialistom in ga vreči v italijansko suženstvo samo zato, ker se zavedajo, da je to ljudstvo demokratsko in ga hočejo zato uničiti.

Živahna diskusija se je razvila tudi ob vprašanju šol, zlasti slovenskih. Referenka za šolstvo je povedala, da slovensko prebivalstvo odločno odklanja učitelje, ki jim jih vsiljuje ZVU, ker so po večini begunci iz Jugoslavije ali iz cone B, ki so zbežali pred svojim narodom zaradi sodelovanja z okupatorjem.

Ob koncu zborovanja so vsi delegati svečano objubil, da bodo nadaljevali borbo po programu svoje organizacije v zavesti, da delajo za svoj narod.

Ustanovitev enotnega republikanskega gibanja za neodvisnost tržaškega svobodnega ozemlja

Trst, 4. nov. Glasilo gibanja za neodvisnost Julijske krajine »Trieste libera« poroča obširno o ustanovitvi enotnega republikanskega gibanja za neodvisnost tržaškega svobodnega ozemlja, v katerem sta združeni bivše gibanje za neodvisnost Julijske krajine in Socialistična republikanska stranka v Trstu.

Na skupnem občnem zboru vseh političnih skupin je bil izdelan program novoustanovitve gibanja, ki bo napelo vse svoje sile v skupni borbi za Enotno demokratsko fronto za demokratizacijo tržaškega statuta, za pravice tržaškega prebivalstva do samouprave proti vsakemu poizkusu kolonizacije s strani zainteresiranih imperialističnih krogov.

V uvodniku pod naslovom »Enotna demokratska fronta« poudarja isti list, da sprejema novoustanovljeno gibanje program SIAU-a borbi za ljudsko skupščino na tržaškem svobodnem ozemlju. »Menimo, — piše list, — da pomeni tak program v tem trenutku velik prispevek k splošni razvoju in je jasen dokaz, da se je med najširšimi krogi tržaškega javnega mnenja zbudila nujna potreba po ustanovitvi Enotne demokratske fronte, ki bo znala čuvati naše interese in zahtevati naše pravice. Mi, prepričani demokrati in pobudniki bratskega razumevanja obeh avtohtonih narodnosti, se pridružimo temu programu.«

Bazoviške žrtve še vedno čakajo na pravico in zadoščenje

Bivši predsednik izrednega sodišča v Rimu Cristini in njegovi pajdaši Enea Nosedo, Francesco Dessy in Vincenzo Bolzano so po sklepu kassacijskega sodišča postali deležni amnestije. Dogodek je povzročil v protifašističnih krogih Italije veliko razburjenje in našel odmev tudi na seji ministrskega sveta, kjer sta ministri Nenni in Scoccimarro izrazila zažudenje, da spuščajo iz zaporov razne Cristinije, polnijo pa ječe s protifašisti in partizani.

Izpustitev Cristinija pa bo izzvala še posebno ogorčenje Tržačanov, ki nikdar ne bodo pozabili, da je bil Cristini predsednik zloglasnega izrednega sodišča, ki je 1. 1930. obsodil na smrt borce za pravice slovenskega življa na Primorskem Bidovalca, Marušiča, Valenčiča in Milosa. Bazoviški mučeniki torej še vedno čakajo na zadoščenje in pravico.

Francoski glas proti uvedbi guvernerske diktature na tržaškem ozemlju

Francoski tednik »Action« je objavil članek, v katerem obravnava vprašanje statuta svobodnega tržaškega ozemlja v zvezi s francoskim predlogom, ki ga je sprejela mednarodna konferenca v Parizu. V kratkem uvodu prikazuje skromnost in rezerviranost francoskega javnega mnenja v zvezi z dejstvom, da je mirovna konferenca sprejela prav francoski osnutek, kar imenujejo nekateri poklicni diplomati velik francoski uspeh. V komentarju o francoskem predlogu tržaškega statuta pravi naslednje:

Imenujejo ga »kompromis«, medtem ko ta rešitev razbija ravnotežje francoske politike na škodo naših vzhodnih zaveznikov. Ozemlje, na katerem organizirajo »zakoniti« diktatorji, imenujejo »svobodno«. Vse dolge narodnostne razprave, razprave o zapadnih demokracijah, o samoodločbi, o spoštovanju malih narodov, so privedle do tržaškega statuta, da odločitev, ki naj bi izročila mesto na milost in nemilost tuji policiji in tujemu guvernerju.

List ugotavlja, da bi bila edina pametna gospodarska rešitev, da se Trst priključi Jugoslaviji. Trst bi postal izhodišče srednjeevropskih držav na morje in bi prišel do blaginje, ki jo je izgubil po prvi svetovni vojni, ko so ga priključili Italiji. Tudi možnosti, da hočejo Anglosasi v dobri veri z internacionalizacijo Trsta zagotoviti pravice italijanskemu ljudstvu, danes ni več mogoče verjeti. O tem piše:

Da bi bil statut svobodnega ozemlja sprejemljiv, bi moral izpolniti dva pogoja. Najprej bi moral zagotoviti tesno carinsko unijo z Jugoslavijo, da bi lahko krožilo blago in življenjske potrebine med pristaniščem in zaledjem. Ta statut bi moral dati tržaškemu prebivalstvu demokratske pravice, da bi si lahko samo vladalo. Toda Anglosasi so trdovratno odbili oba pogoja. S tem so jasno priznali, da so jim blaginja

mesta in pravice prebivalcev prav toliko mar kakor lanski sneg. Ena sama stvar jih je zanimala: premisljena zahteva, da dajo guvernerju taka pooblastila, s katerimi bi mogel čim dalje zadržati zasedbene čete v mestu in s katerimi jih bo pookoljal nazaj ob prvi priložnosti. V teh bistvenih točkah daje franco-

Zasedanje Ustavodajnega sobranja Makedonije

Skopje, 2. nov. Včeraj se je sestalo ustavodajno sobranje LR Makedonije.

Pred prehodom na dnevni red je mel začasni predsednik Ustavodajnega sobranja Krsto Gerov krajši govor, v katerem je poudaril zgodovinski pomen prvega zasedanja Ustavodajnega sobranja LR Makedonije. Ko so izvolili tri začasne sekretarje in se je izvršilo poimenko klicanje ljudskih poslancev, je bil izvoljen verificacijski odbor.

Na današnji seji je poročevalec Vasko Kara - Andzelovski podal poročilo verificacijskega odbora.

Poročilo verificacijskega odbora ugotavlja, da je bilo za volitve ljudskih poslancev Ustavodajnega sobranja LR Makedonije 2. septembra potrjenih 219 kandidatih list, med njimi 209 list Ljudske fronte in 10 list izven fronte, med katerimi so se 4 odpovedale kandidaturi. Po volivnih izidih, ki jih je potrdila pokrajinska volivna komisija, je bilo vpisanih 672.720 volivcev, izmed katerih jih je 544.080 glasovalo, 94.502 volivcev je bilo na dan volitev odsotnih, dočim jih 34.147 ni volilo. Za kandidature Ljudske fronte je glasovalo 539.732 volivcev ali 99,25 odstotkov, za kandidature izven Ljudske fronte pa 4433 volivcev ali 0,75 odstotkov.

Verificacijski odbor je ugotovil, da ni bila proti volitvam ljudskih poslancev vložena niti ena pritožba in da so vsi poslanci, ki so se udeležili včerajšnje seje Ustavodajnega sobranja predali svoja pooblastila, izdana od okrajnih volivnih komisij, zato predlaga plenum Ustavodajnega sobranja, da verificira vse mandate.

ski osnutek Angležem in Američanom popolno zadoščenje.

Nato opisuje pomen enotnosti prebivalstva Trsta, ki hoče k Jugoslaviji in proti kateri rovarijo samo maščobni šovinistični velikomestanski krogi. O tem piše med drugim:

Če bi se prebivalstvo svobodnega mesta samo upravljalo, bi se gospodarsko in politično usmerilo v bližnji bodočnosti k jugoslovanski federaciji. Slovenci in Italijani bi se povezali v skupnem delu za gospodarsko obnovo in za socialni napredek. Toda kakšen nalezljiv zgled bi to bil za delavsko ljudstvo severne Italije! Kakšen udarec bi s tem zadali šovinizmu, ki ga umetno vzdržuje italijanski vladajoči sloj! Zamisel jugoslovansko - italijanskega zblizanja, ki bi mu dal uspeh federativne narodnostno mešane države posebno veljavo, bi se udomačilo v miselnosti Italijanov. Morda imajo Anglosasi to za glavno nevarnost, ki jo je treba za vsako ceno odpraviti.

Ob koncu članka opisuje list stalšče Bidalista, ki ni prav nič navdušeno pristal, kakor se zdi, na to ukinitve demokracije, kakor so jo v Trstu zahtevali Anglosasi.

Jugolira : metropolitanska lira 1:2

Trst, 31. okt. Po poročilih z Reke je jugoslovanska vojska uprava v Julijski krajini izdala ukaz št. 52, ki odreja z njim tečaj jugolire v zoni B Julijske krajine, ki jo je izdala Gospodarska banka za Istro, Reko in Slovensko Primorje, v razmerju za italijansko metropolitansko liro na 1 : 2.

Slovenski učitelji v Porabju — začasni služitelji

Madžarsko prosvetno ministrstvo nikakor neče sprejeti v uradniške vrste jugoslovanskih pomožnih učiteljev, ki so bili na tečaju v Pečuju. Vseh šest slovenskih pomožnih učiteljev iz Porabja je dobilo namreč poziv, da izpolnijo in podpišejo »služiteljske pogodbe« za eno leto in se pristavijo, da se te pogodbe z oblastne strani lahko odpovedo kadarkoli. V pogodbenih tiskovinah je govora o tem, da bodo slovenski učitelji morali izpolnjevati vse naloge, ki jim jih postavi madžarska prosvetna oblast. S podpisom teh pogodb pa bi slovenski učitelji bili v primeri z madžarskimi drugozredni nastavniki; ter skoraj da v istem položaju kot šolski služitelji. Protij temu krivičnemu zapostavljanju so porabski Slovenci ostro protestirali.

Glasilo južnih Slovanov na Madžarskem

20. oktobra t. l. so začele v Budimpešti izhajati »Naše novine«, organ južnih Slovanov na Madžarskem. V uvodniku lista, ki bo prinašal srbske, hrvaške in slovenske članke ter leposlovne sestevke, je o borbi jugoslovanske manjšine na Madžarskem med drugim rečeno:

»Mi, Slovani, se zavedamo, da bodo naše pravice popolnoma zaščitene samo tedaj, ko bo na Madžarskem zmaga ljudska demokracija. Zato moramo v vsem pomagati tisti politični struji, ki je napredna in ki se bori za ljudsko demokracijo, ker se ta politična struja obenem bori tudi za naše pravice. Za to nam je garancija bratska Jugoslavija, kjer so narodi v štiriletni krvavi borbi uspeli uničiti fašizem in reakcijo in tako ustvarili bratstvo in edinstvo ter vzpostavili ljudsko oblast, to je ljudsko demokracijo.«

Palmiro Togliatti v Beogradu

Beograd, 3. nov. V Beograd je prišel generalni sekretar Komunistične partije Italije Palmiro Togliatti.

Predvolivni sestanki na naših trgovskih ladjah

Split, 3. nov. Tudi naši pomorski bodisi na malih obalnih ali velikih prekomorskih parnikih, se zanimajo za volitve v Ustavodajni sabor Hrvatske.

Sindikalne podružnice na ladjah prirejajo predvolivne sestanke s predavanji, dočim so skupna predavanja vsako nedeljo za one parnike, ki so ta dan v pristaniščih Splita, Sušaka, Dubrovnika in Sibenika.

Pomorski prav tako sodelujejo v predvolivnem tekmovanju. Doslej so izvršili dvoje obveznosti. Najboljše uspehe tekmovalca je pokazal posadka prekomorskega parnika »Senja«, ki je v Anversu v Belgiji prebarvala v 4 urah 65 kv. m ladje. To je izzvalo občudovanje belgijskih pristaniških delavcev. Posadka »Lje« »Terap« je prispevala v predvolivnem tekmovalstvu 552 delovnih ur. Posadka ladje »Šipanje« je zbrala 14.000 din za volivni sklad.

Na dan volitev bodo glasovali samo pomnarji, ki bodo tega dne v naših pristaniščih, dočim oni, ki bodo v tujih lukah, ne bodo volili iz tehničnih razlogov, priredili pa bodo svečane sestanke, posvečene volitvam v Ustavodajni sabor Hrvatske.

Predavanja sovjetskih znanstvenikov in umetnikov

Ljubljana, 4. novembra. V nedeljo popoldne je prispela iz Zagreba v Ljubljano delegacija sovjetskih znanstvenikov in umetnikov, članov VOKS-a (Vsežveznega društva za kulturno sodelovanje SSSR s tujino). Delegacijo vodi akademik in literarni zgodovinar Ivan Anisimov kot namestnik predsednika komiteja za umetnost pri ministrstvu svetovne SSSR; v delegaciji so še akademiki in kmetijski znanstvenik Nikolaj Cicin, pomočnik ministra za kmetijstvo SSSR, rektor leningrajske univerze in znameniti ekonomist Aleksej Voznesenski, slavna sovjetska kiparka in narodna umetnica Vera Muhina in Boris Poljevoj, književnik, novinar in urednik moskovske »Pravde«. Ljubljana je sovjetske goste pristočno in tovariško sprejela. Pred hotelom Union je pozdravil goste predsednik Mestnega ljudskega odbora književnik Fran Albreht, tovariško dobro došlo pa so jim izrekli tudi še drugi predstavniki ljudske oblasti. Društva za kulturno sodelovanje s Sovjetsko zvezo, zastopniki znanosti, kulture in tiska. Gosti so bili vidno vzrušeni nad toplim in bratskim sprejemom ter so se za pozdrave tovariško zahvalili.

Po bežnem ogledu Ljubljane so imeli nekateri sovjetski gosti že v nedeljo zvečer napovedano predavanje in razgovore s predstavniki naše znanosti, umetnosti, tiska itd. V svojih predavanjih so razgrnili pred številnimi poslušalci neverjetni razmah znanstvenega in kulturnega življenja in napredka v Sovjetski zvezi. Ob enem pa so bila ta predavanja globoka in prisrčna manifestacija bratskih vezi in sodelovanja.

V literarni sobi hotela Union je govoril predstavnik slovenskega tiska in novinarjem književnik in urednik moskovske »Pravde« Boris Poljevoj o vlogi tiska v Sovjetski zvezi. Ko je spregovoril slovenskemu tisku in novinarjem pristočno pozdrave sovjetskih novinarjev, je uvodoma živo in realistično orisal nekaj epizod iz velike domovinske vojne, značilnih za globoko povezanost sovjetskega ljudstva s tiskom. Od Lenina dalje je bil tisk v razvoju sovjetskega ljudstva eno najvažnejših orodij in sredstev za napredek. S ponosnim podarkom je Poljevoj prikazal lik sovjetskega novinarja. Kakor so bili sovjetski novinarji v izgradnji Sovjetske zveze stalni in zvesti pomočniki ljudstva, tako so bili tudi v domovinski vojni neustrašeni in drzni borci. Četudi so bili v vojni zaradi svojega poklica izveti od vojaške službe, se je vseh 11.000 sovjetskih poklicnih novinarjev javilo v vojsko. Na najrazličnejših odsekih fronte so bili kot vojaški slavne Rdeče armade dopisniki in obenem borci z orožjem v roki proti nemškemu fašizmu. Na fronti so se mnogi izkazali kot največji junaki. Skoraj polovica sovjetskih novinarjev je v domovinski vojni dala svoje življenje za svobodo domovine in zmago nad fašizmom. Tisti, ki so ostali, pa so sedaj med prvimi borci za obnovo porušene domovine, med borci za dvig proizvodnje in napredek vseh panog v življenju sovjetskega ljudstva. Sovjetski novinar je s svojim ljudstvom eno, sovjetski tisk pa je resnična last vsega ljudstva.

Poleg glavnih značilnosti sovjetskega tiska je orisal predavatelj tudi organizacijo uredništva sovjetskih listov, dopisniško mrežo, organizacijo sovjetskih poklicnih novinarjev ter srednje in visoke šole za novinarstvo. Ob zaključku predavanja je Boris Poljevoj poudaril, da sovjetski novinarji sedaj stalno zasledujejo pisanje jugoslovanskega tiska, pri čemer spoznavajo, da tudi jugoslovanski novinarji zvesto služijo svojemu ljudstvu v borbi za napredek in neodvisnost ter s svojim delom poglobljajo bratske vezi med avtonomnimi slovenskimi narodi.

Predavatelju književniku Poljevoju se je za njegova zanimiva izvajanja iskreno zahvalil predsednik MLO Fran Albreht.

Danes dopoldne je predaval v zbornici univerze rektor leningrajske univerze Aleksej Voznesenski o vlogi inteligence v Sovjetski zvezi. Predavanja sta se med drugimi udeležila prosvetni minister dr. Ferdo Kozak in prezident Akademije znanosti in umetnosti dr. France Kidrič, številni univerzitetni profesorji, znanstveniki in kulturni predstavniki, mnogo visokoslovcov in občinstva. Predavatelja, znamenitega sovjetskega ekonomista, je pred poslušalci pristočno pozdravil rektor univerze dr. inž. Kral, poduradnik, da vidimo Slovenci v teh obiskih znamenitih sovjetskih ljudi poglobljanje povezanosti in enotnosti, ki je ne bo nihče več razbil. Številni poslušalci so sprejeli rektorja leningrajske univerze z burnim ploskanjem.

Vzrušeni ob tako bratskem sprejemu se je rektor Voznesenski zahvalil za pozdrave ter uvodoma izrekel ljubljanskim univerzi pozdrave leningrajske univerze. V svojem predavanju o vlogi inteligence v Sovjetski zvezi je najprej v poglobljenih potezah prikazal sedanjo družbeno strukturo v SZ, poudarjajoč, da je edino na ta način mogoče razumeti vlogo in položaj inteligence v sedanjem življenju in razvoju SZ. V življenju v SZ ni izkoriščevalskega razreda. Kmet, delavec in inteligent so enakovrni člani, tako pred zakonom kot v vsakdanjem življenju. Med njimi ni izkoriščevalskih odnosov, niti podrejenosti ali nadrejenosti, ampak velja zgolj delo in osebna sposobnost. V kapitalistični in buržuazno urejenih državah zavzema človek pozicijo zaradi svojega bogastva, četudi bi bil brez sposobnosti.

V Sovjetski zvezi pa sta delo in osebna sposobnost edino merilo, ki ustvarja heroje socialističnega dela. Po Oktobrski revoluciji se stalno dviga število inteligence. Načrtno urejeno gospodarstvo in proizvodnja vključujeta v svoj razvoju vedno številnejše kade inteligence, prav tako tudi neslužen razcvet kulture. Splošna izobrazba ljudstva je čedalje višja. V nekoč zaostali carski Rusiji

s 70% nepismenih je zdaj težko najti nepismenega človeka. Predavatelj je v številnih prikazal velikanski razvoj sovjetskega šolstva, tako osnovnega, kot srednjega in visokega. Tehnika, medicina, agronomija itd. doživljajo neslučen razmah. Kljub ogromnemu porastu inteligence ni v Sovjetski zvezi nobene brezposelnosti, kot je to v buržuaznih državah. Tam je inteligenca v podrejenem položaju in odvisna od ene plasti, ki drži v svojih rokah bogastvo, v SZ ni govora o podrejenosti inteligence, tu stoji inteligenca na isti ravni z delavcem in kmetom. V kapitalističnih državah mora inteligenca služiti buržuaziji v Sovjetski zvezi pa je na strani napredka in gre z roko v roki z ostalim delovnim ljudstvom kot enakopraven član družbene ureditve.

V Sovjetski zvezi je inteligenca enakopravna in realna politična sila, ker je povezana z delavci in kmeti in ker stopa z njimi v isti politični fronti. Vsak inteligent je v Sovjetski zvezi dolžan razumeti in podpirati politiko svojega ljudstva in države. V SZ ni prepada med inteligenco in ljudstvom, ampak medsebojna ljubezen in delo drug za drugega. Ljudstvo SZ ljubi svojo inteligenco, ki služi ljudstvu in dela zanj, kar je najlepše v življenju vsakega inteligenta. Sovjetska inteligenca je šla z ljudstvom na novo zgodovinsko pot, na pot ljudske demokracije. Pri nas, je poudaril predavatelj, so odprti in se odpirajo inteligenci iz dobe v dobo velike perspektive, zakaj smisel vsega našega prizadevanja je vendar v dviganju in spet v dviganju življenjske ravni vsega delovnega ljudstva. Temu cilju služi pri nas vse, tako tudi inteligenca, kot znanost, kultura, umetnost itd. Mi verujemo, da pojde tudi v Jugoslaviji in v Sloveniji inteligenca z delovnim ljudstvom po poti demokratičnega razvoja.

Poslušalci so z burnim pritrdjenjem nagradili rektorja Voznesenskega za njegovo predavanje. Iskreno se mu je za izvajanje zahvalil rektor ljubljanske univerze dr. inž. Kral.

Ena setev — tri žetve

Leta 1935. je ruski akademik selekcionist Nikolaj V. Cicin prvič govoril pred tisočgledno množico o pšenici, ki jo iz ene same setve žanješ skozi tri leta, ne da bi bili naslednji dve žetvi kaj slabši od prve. Govoril je ruskim kolhokoznikom o novi pšenici, ki jo v dolgih letih naporena proučevanja in preizkušanja vzgojili v njegovem inštitutu v bližini Moskve.

Mnogo ljudi je takrat nejevoljno zamejalo z glavami. Ena setev — tri žetve, nikdar, odkar prideluje človek pšenico, ni bilo slišati, da bi kdo enkrat sejal, a trikrat žel... Zdalj v Sovjetski zvezi ni več skeptikov. Tja do zadnjega kolhoza je segel glas, da so v Cicinovem znanstvenem kmetijskem zavodu vzgojili pšenico, katere seme so leta 1935. posejali na prvih tisoč hektarjev zemlje. Do konca leta 1950 bo rasla nova pšenica na nepreglednih predelih stotih milijonov hektarjev orne zemlje širom vseh sovjetskih republik.

Akademik Cicin je nedavno zapustil svoj zavod, svoje poskuse v laboratorijih in na poskusnih poljih, poslovl se je od tovaršev, ki delajo z njim Klicali so ga v Jugoslavijo.

Preteklo nedeljo zvečer je slovesni ruski znanstvenik v dvorani Trgovskega doma predaval slovenskim agronomom in kmetijskim strokovnjakom o novi kulturi — mnogoletni pšenici. Pred predavanjem ga je toplotno pozdravil pomočnik ministra inž. J. Berkepec, ki je tolmačil gostu srečo slovenskih agronomov, da lahko v svoji sredi slijo znanstvenika, ki sodi med prve ne le v bratski Sovjetski zvezi, marveč med prve na svetu. To je prvič v našem narodnem življenju, da imamo v svoji sredi strokovnjaka bratskega ruskega naroda, zdaj, ko je porušena zid, ki nas je tako dolgo ločil.

Akademik Cicin je govoril o svojem mnogostranskem znanstvenem delu s področja križanja in odbiranja rastlin, predvsem pa o dolgih letih naporenega in potrpežljivega dela, ki so ga zahtevali poskusi, preden se mu je posrečilo vzgojiti pšenico, ki ji ne mraz ne vročina ne moreta škodovati, ki ji spomladanski viharji ne morejo zlomiti tenkih stebel, o pšenici, ki bo dajala desetkrat bogatejšo žetev.

Svoj poskus je akademik Cicin zasnoval na preprostem spoznanju, da so kulturne rastline, ki jih že stoletja in tisočletja goji človek, podvržena mnogim pomanjkljivostim: na mrazu pozebejo, v preveliki vročini zgore, polomijo jih vetrovi, napadajo jih bolezn. Nasprotno pa divje rastoče rastline prenesejo še tako oster mraz, še tako hudo vročino, nobena bolezen jim ne more do živga. Ko je človek skozi tisoč let gojil pšenico, je v nji nehoče vzgajal le tiste lastnosti, ki so bile njemu potrebne, zanemarjal pa je one, ki bi povečale njeno odpornost. Divje rastoče rastline pa so iz roda v rod razvijale v sebi le one lastnosti, ki so jim dajale potrebno odpornost, da jih mraz ali vročina nista mogla zlomiti in da so se ubranile tudi različnim škodljivcem in boleznim.

Po vseh poljih sveta, po vseh kontinentih raste divjak, ki mu je latinsko ime »agropirum«, to je »ogjenj polje«. To je trdoživ prika, plevel, s katerim bje kmetovalec večten boj. Eno samo zrnje prika je v treh letih preko 10.000 novih zrn. Za svojo rast ne zahteva ničesar — tudi najslabša tla so ji dovolj dobra, da se na njih udomači. Pogosto nam vsa agronomija ne pomaga, da bi obvarovali pšenico, prav tako pa nam ne pomaga, da bi uničili priko. Kakor ogenj gre preko

njih in požira in dobi vsako rast na njih.

Tako se je v znanstvenikovi glavi porodilo revolucionarno vprašanje: zakaj ne bi presadili nekaj te prirodne divjakove odpornosti v kulturno rastlino — pšenico? Štiri in pol tisočletij je poteklo, odkar prideluje človek pšenico in peče iz nje vsakdanji kruh. In vendar je po štirih tisočletjih ne pridelujemo skoraj nič drugega kakor so pridelali pšenico, ki so jo našli v faraonovi grobnici. Zdalj pa je napočil čas, da tudi na tem polju krenemo po novih poteh. In akademik Cicin je zasnoval dalekošnejši načrt: križanje agropiruma s pšenico. To je bilo v času, ko so stale pred ruski kmetijskimi strokovnjaki tri važne naloge:

vzgojiti pšenico, ki bi bila odporna proti vročini in bi dala bogato žetev;

vzgojiti zimske sorte pšenice, odporne proti pozebi;

vzgojiti novo pšenico: mnogoletno pšenico.

Šestnajst let je poteklo v neprestanih poskusih, križanjih, zapisovanjih uspehov in neuspehov. Toda današnji ruski človek je človek novega kova: ne odneha, dokler ne doseže tega, kar je po njegovi zamisli izvedljivo in dosegljivo. Cim napornejše in težje je delo, tem bolj se zaigrize vani.

Kdor dela, mora žeti uspeh, pravi tovariš Cicin. In ruski znanstveniki so z uspehom rešili vse tri naloge. Dobili so tri vrste iskane pšenice:

1. »Pšenica ali, kakor ji pravijo, »jari hlebec, ki nosi številko 22850, nikoli ne poleže, čeprav jo je še tako namočil dež. Nikoli se ji ne osiplje zrnje, čeprav stoji še tako dolgo na polju. Ne oboli za nobeno boleznijo. Po hektarju daie do 55 q zrnja. Kar pa se tiče kalivosti, je prva med najboljšimi pšenicami na svetu.

2. »Zimska pšenica št. 599, ki so jo dobili na podlagi križanja sort z bogato žetvijo s sortami, odpornimi tudi na slabših tleh, je izredno krenka pšenica, ki ji ne škoduje najbolj oster mraz in najhujša pripeka, ne oboli za nobeno pšenično boleznijo, smetljivo osti. Klasje te pšenice šteje po 80 zrn. Težko je v tej pšenici najti slab klas.

Največji uspeh na so dosegli Cicin in njegovi tovariši s tem, ko so izpolnili tretjo nalogo: vzgojili so novo pšenico, kakršna ni še nikoli rasla na zemlji. To je pšenica, ki jo poseješ, nato pa jo žanješ tri leta in vsaka naslednja žetev je enako bogata. To je pšenica, ki jo tudi z ohe-ma rokama težko izpulji iz zemlje, tako čvrsto so zasidrane v njej korenine.

Mnogo tujcev prihaja vsako leto na posestvo blizu Moskve, sredi katerega stoji Cicinov poskusni zavod. Tisoč pet sto hektarjev zemlje, ki se razprostira okoli zavoda, je eno samo poskusno polje. Na tem polju s pravo rusko vztrajnostjo dela 68 najboljših poljedelskih strokovnjakov. Včasih se zdi, da ti ljudje delajo čudeže — in vendar ustvarjajo le to, za kar jim narava sama daje potrebne pogoje. Narava rastlin in narava tal. Komaj so z uspehom končali kak poskus, že se lotijo novega dela. Na svetu je 200.000 rastlin in akademik Cicin zatrjuje, da ni ena med njimi ni nekoristna. Le spoznati bi jih morali... Do danes izkoriščamo bore malo — 250 vrst. Vse ostale pa čakajo, da pridejo druge za drugo v laboratorij, pod mikroskopsko lečo, na analizo, ki bo povedala, kako in kje jih lahko s pridom uporabimo. To je neizbrpno polje dela, ki mu najboljše med ruski znanstveniki posvečajo vse svoje moči in sposobnosti.

Rumunski umetniki na poti v Moskvo

Bukarešta, 3. nov. (Ag. Pr.) Včeraj je odpotvalo v Moskvo odposlanstvo rumunskih slikarjev, pisateljev in časnikarjev, ki se bo udeležilo prslave velike Oktobrske revolucije v Moskvi.

Le pravičnost more zagotoviti napredek in mirno sožitje narodov!

in je ne vabijo k delu in izobrazbi.

Pred vsem bi morali paziti na vaje-
ne in v ročodelce, ki jih ponekod odbi-
jajo. Nko mi pritrjuje, da se dikta-
torske poteze nikaor ne skladajo z
mladinskim duhom.

Kako je z učiteljstvom? se zani-
ma Janez.

Povečini zaostaja za mladino. Ne
poučuje se svoje vloge, ki bi jo mo-
ralo imeti na deželi. Imeš posamez-
nike, ki so iznajdljivi in se ne ustra-
šijo nobenega dela. So delavci in sve-
tovalci obenem. V temenišvi dolini
sem spoznal zelo prizadevnega. V na-
ši vasi pa so komaj sedaj — poldrugo-
leto po osvoboditvi — odprli knjižni-
co in se skorajda nihče ne briga za
moško mladino. Vpliv šole se skoraj-
da ne pozna — in vendar bi morala
biti danes šola žarišče življenja. Po-
sebnost mlajše učiteljstvo — vsaj pri
nas — ne najde pravega stika z ljud-
stvom. Seveda so tudi izjeme med
njimi.

Zato se pojavljajo nezdružna na-
sprotstva med učiteljstvom in akti-
visti.

Kjerkoli sem enainštiridesetega
hodil po vaseh, povsod sem našel
na pritožbe, posebno nad učiteljci-
mi.

Tamle gor; pri cerkvi smo se en-
krat dobro udarili z be-ga. Bili so v
premoči, a vendar smo dva dni držali
postolanko pod omle gozdom šele
potem smo se umaknili. Prokleto so

Predor pri Kiseljaku na mladinski progi je dograjen

Poslednja največja ovira na Mladinski progi je sedaj premagana. Te dni so mladinske delovne brigade v brezprimernem delovnem poletu dogradile 200 m dolgi predor pri Kiseljaku, na mestu, kjer je bil prvotno zgrajen vsek. Ko so plazovi, sredi septembra zasuli pravkar zgrajeni vsek, je v prvem trenutku kazalo, da proge ne bo mogoče dograditi v določenem roku. Niso pa izgubili poguma mladinci, ki so sklenili, da za vsako ceno premagajo tudi to največjo oviro. Zavezali so se, da predor zgradijo do 7. novembra. Svoje delo pa so izvršili še pred tem rokom, to je v dobrem mesecu.

Stab mladinskih delovnih brigad je ob tej priliki izrekel posebno pohvalo. Nesreča pri Kiseljaku je ogrozila pravčasno dograditev proge do 7. novembra, t. j. do obletnice velike Oktobrske revolucije. Toda z neoprekanjem dnevnim in nočnim delom, z največjim nujstvom so mladinske brigade zgradile predor v dolžini 200 m. s čemer so omogočile dograditev proge do 7. novembra. Ob tem velikem uspehu izreka stab mladinskih brigad priznanje in zahvalo brigadam, ki so gradile predor, in sicer: 2. grški udarni brigadi »Elas«, 55. min. udarni brigadi, 3. čačanski udarni brigadi, 2. somborski delovni brigadi, 3. daruvar. del. brigadi, brigadi s Posavskega prekopa, 2. istrski brigadi, 3. skopeljski brigadi ter brigadi pomočnikov, nadzornikov in strokovnih delavcev — minerev. Vse navedene brigade so delale pod najtežjimi pogoji, v dežju, mrazu in snegu, v globokem blatu, slabo obtečeni in obute. Imele so vedno pred očmi veliki cilj: da do 7. novembra dogradijo progo. Vložile so v delo vse svoje sile, da bi bil predor pravčasno zgrajen. Te delovne brigade

so lahko za vzor vsem ostalim graditeljem Mladinske proge. Med njimi prednjačita druga grška udarna brigada »Elas« in 55. minerska udarna brigada. Stab mladinskih delovnih brigad je obenem izrekel tudi priznanje tehničnemu vodstvu pri gradnji predora z inž. Acimovičem na čelu.

ODLIKOVANE BRIGADE

Ob zaključnih delih pri gradnji mladinske proge so vse mladinske brigade tretje izmene navlekle slabemu vremenu, ki je oviralo pravilno delo, pokazale veliko požrtvovalnost. Premagale so vse ovire, na katere so naletele. Stab mladinskih delovnih brigad za gradnjo mladinske proge je ob tem splošnem priznanju sklenil, da se posebej odlikujejo najboljše brigade. Prehodno desetdnevno zastavo so dobile naslednje brigade:

1. Od brigad zaposlenih pri gradnji postanih poslopij sta dobili prehodno desetdnevno zastavo III. novoroška udarna brigada in 2. četa ljubljanske brigade z zidarskimi četami;

2. Od brigad, ki so zaposlene pri rolanju tira, je prehodno desetdnevno zastavo dobila tretja V. brigada Julijske krajine, ki na podlagi pravilnika obdrži to zastavo;

3. Od brigad, zaposlenih pri zemeljskih delih, pa je dobila prehodno desetdnevno zastavo grška mladinska delovna brigada »Elas«, in sicer že drugič.

Z istim sklepom so bile naslednje brigade proglašene za udarne brigade: 3. varaždinska, 8. tuzlanska, 3. novopazarska, 3. daruvarska, 8. banjaluska, 3. šipaska, 3. brigada Julijske krajine, 4. brigada Julijske krajine, 3. banjska, 3. zaježarska, 3. brodska, 4. zagrebška okrožna brigada, 3. primorska, 5. bihačka in 3. niška brigada. Nadalnjih 8 brigad pa je bilo pohvaljenih.

Tekmovanje podjetij kemične industrije

Tovarna sode Solvaj v Lukavcu pri Tuzli spada gotovo med ona podjetja, ki so med vojno najbolj trpela. Poškodovane zgradbe in produkcijske naprave so bile dve zimi pod dežjem in snegom. Veliki napor so bili potrebni, da se tovarna zopet usposobi za delo. Po prizadevanju delovnega kolektiva te tovarne je bilo to doseženo v razmeroma kratkem času. — Letos v februarju je pričela obratovati tovarna amoniakove sode, v aprilu pa tovarna kavstične sode. Sedaj je 80% naprav obnovljenih.

Da bi dosegel še večje uspehe, je delovni kolektiv tovarne v Lukavcu pozval na tekmovanje 13 velikih podjetij kemične industrije v Jugoslaviji, in sicer kemično tovarno »Zorko« v Sabcu, tovarno stekla v Pančevu, tovarno stekla v Paračinu, kemično podjetje »Elektrobonac« v Jajcu, tovarno za dušik v Rušah, tovarne papirja na Sušaku, v Vevčah, v Čačku in v Zagrebu, tovarno barv in lakov »Perun-

ka« v Zagrebu, tovarno zdravil Kaštel — Pliva v Zagrebu in tovarno mila »Schicht« v Osijeku. Podjetja bodo tekmovala v onih točkah dela in organizacije, ki so vsem skupne. Predvsem bodo tekmovali o tem, katero podjetje bo doseglo najnižje prodajne cene v primeri z letom 1939 (ob predvzeti kakovosti blaga), katero podjetje bo v največjem obsegu in najbolj pravilno uredilo vprašanje norm in plačila za delo, v katerem podjetju je delovna disciplina najboljša, kje se najbolj razvija kulturno prosvetno delo, v katerem podjetju je delavstvo najbolj oskrbovano in v katerem podjetju je največji odstotek organiziranih delavcev in nametencev. Tekmovanje bo trajalo do 15. decembra t. l.

TEKME V DELU POVEČUJEJO PROIZVODNJO!

Te dni prihajajo skozi Ljubljano prvi transporti demobiliziranih borec, ki potujejo na svoje domove na vse strani naše domovine. Ljubljanske množične organizacije, v prvi vrsti terenski odbori AFŽ demobilizirane bore na železniški postaji gostoljubno sprejemajo s tisto hvaležnostjo, ki jo borec iz let osvobodilnega boja tudi zasluži. Sleherni borec je obdarovan z živili in najpotrebnejšim. Na sliki prihod demobilizirancev iz cone B na ljubljanski glavni kolodvor, odkoder so po kratkem odmoru nadaljevali pot proti Zagrebu.

Juž Kozak

„Stari“ na mladinski progi

(Dalje.)

Kljub okoreli konservativnosti in kljub vsem naporom, da bi se življenje zavrilo, proclva vanj volja mladega rodu in ga žene naprej. Življenje si išče nove izrazne oblike kakor povsod tudi v saljivem prizoru »Večer na vasi« na mladinskem mitingu v Ivančini gorici. Prizor je bil sestavljen iz narodnih pesmi in mimika se je posrečno ujela c besedilom.

Pogovori. So pogovori po opis? So.

Govorimo o življenju na vasi; agrarna reforma je za nekaj časa zdrnila d'rhove, toda kmalu je življenje zopet neam zastalo. Stari svet se upira novemu. Zvest, da je ljudstvo oblast in ljudstvo g'spodar zemlje in dela se ni zajeja vseh vašanov. Se vedno četajo, kakor prej, ukazov, namesto, da bi si jih sami ustvarjali. Rvenjeji sloji se še ne morejo osvestiti, da dejansko njim pripada oblast. Teži jih še dedščina milinli desetletij.

Pripovedujem, da se mi zdaj življenje v naši vasi včasih nekak poltečno, nobena živahnost se ne opaža. Včasih se je pelo na vasi zdaj človeka pogost tišina ku osupne. Govorijo je temu vzrok štiriletna družica in težki udarci, ki so zadeli de-

želo. Ljudje se svobodni kar ne morejo privaditi. Porazeni be-ga še kuhajo sovraštvo in poniglavo molče, cerkvena reakcija podpihuje njihovo nevero v novo oblast in z verskimi sredstvi zastripuje ozračje. Kulkeje se zavedajo svojega vpliva na ljudstvo, kateremu je bogastvo še pogosto izraz moči in veljave. Kritika, za katero porabljajo kulaki vsako priliko, je zlobna in hinaveta, ker izvirja iz užaljenega samopastva in ogroženega sitga zadovoljstva.

V krajevne odbore se ponekod vrtajo skrivaci, zaščitenci in be-ga, ki svoje duševnosti še niso pretopili. V nekaterih ljubljanskih odborih je zagospodovala reakcija. Trški mogotci vnašajo v krajevne odbore stari liberalizem in mnote z viška delovno ljudstvo. Med njimi so tudi močje, ki so »služili« ljudstvu že na vseh programih. Razumljivo, da so to začele težave in rinihi pojavi, kadar se go spodanske oblike menjavajo. A vendar...

A vendar življenje raste, novo življenje, se smeje Niko, ki je ves po greznjen v mladinsko gibanje. »maš prav, Niko mladina že poje in se smeje. Mladine ne teži več preteklost.

»Se ena novost se sedaj pojavlja na deželi. Usmiljene sestre in to povečini najbolj konservativne so se razlezele po deželi. Naselile so se pri tem kulaku, pri drugem, pri »Koroščih« (družine, ki imajo begunce na Koroškem) in zdrevijo ljudi. Zupniki in kaplani priporočajo, naj vaščani v boleznj iščejo pomoči pri sestrah.

»In navodil je Vatikana«... — »Ni dvoma, Janez.

Avto drvi, da se stresa. Dirkalni stroj, ki mu Izidor daje duška, se po di da odkakujemo na razvrzani cesti in zajemamo sapo. — Kefor na ubo-
ganu.

Niku ne uide prizor ob cesti. Dekletce drži na motovno kravo, v drugi roki knjigo. Tako željno čita, da se uiti ne oze po nas. »Kolikokrat našletiš na luke priroze.« se razvneva Niko. »To je meni najboljše; dokaz, kako se ljudstvo prebujna. Na paši ugađaš fanta s časopisom v roki. Kakor so bili prej mladi partizanci, tako je v««« mladina zdaj željna izobrazbe. E. naša mladina.« se Niko zadovoljno muza. »Le počakaj, da se mladine organizacije čvrste tudi po deželi, boš videl, kako se bo življenje izpremenilo.

Pritrjujem mu, a zopet kritiziram. Da ponekod mladinska organizacija še ni to, kar bi morala biti. Nekatere mladinke in mladinci, ki so sicer delavni, se vedejo diktatorsko in zbirajo krog sebe prijateljske krožke. Pre malo se zanimajo za kmečko mladino

bil; trdi boji,« pripoveduje Janez, ki je vse te kraje prepartizani.

»Nekoč sem že pisal, kako je naš človek surov vkljub tisočletni katoliški vzgoji. Nihče se ni zmenil za srčno vzgojo, samo za politično pripadnost je šlo. Kdor je prihajal v nedeljo k maši in je dajal bogato biro, se je lahko pred cerkvijo do krvi pobil in oklal nasprotnika z nožem. Se spominjaš, Janez — saj si bil študent — kako je Korošec za svojo policijo izbral najbolj surove vaške prelezače. In vendar se je v partizanih pokazalo, da je tudi v našem človeku glooka čustvenost in je zmožen velike požrtvovalnosti, da ne govorimo o hrabrosti, če ga vodi svetla ideja. Med domobranci se je nasprotno pokazala vsa naša tradicionalna surovost, ki je presegala vse meje domnišnje. Vse bo razumel, če veš, da so bili duhovni in semenišniki, sami trdni kmečki sinovi, podobni steklim psom. V imenu »Kristusa Kralja« so tako klali in mučili ljudi, da se človeku je že lasje, odkod se je rodila ta propala, ki je celo okupatorjevjo zatamnila. Ne trdim, da so bili med partizani sami anželi — ljudje so ljudje in kadar po pravici sovražijo ne delajo z rokavicami — če pa oznanjevali »božjega« nauka ljubezni, katerim prida mučenitvo za svoj nauk, z naslodo koljejo, režejo ženskam orsi, prabrahodni otroke kot šindave oroha z materinim telesom kot orodje za bala, razvneli nromadel. Najbolj na m'peče, da je bil naš človek večkrat

bolj zverinsti; kot je bil okupator. Vi-diš, tamle v dolini je dcmacija bogataša Dolenjega Spava v vsej dolini najbolj katoliškega črmeta.

»Poznam. Saj smo napadali njegovo postojanko.

»Nesteto ljudi je dal pobiti in jih poslal v konfinacijo. Ko so fašisti ujeli Tomaževke hčer, je Do.enji S.an vpričo italijanskega fašista vpl nad »jo, da delajo Italijani premilo z njo. — »Poslaj, bi te morali v gozd, da bi v dlani nabirala partizanske koščke.« — je rjovel nad dekletom, in fašist se je smejal.

Avto brzi. Ogledujemo zemljo, ki je močno trpea za svobodo. Italijanske, nemške tolpe so se pomikale skozi, gospodarile po vseh večjih krajih. V Trebinju in mirenški dolini so domobranci pristoliili in kleli.

V Gotni vasi se ustavimo pri Matku. Veliko so odpuštili in pozabili partizani, ki še sedaj vidijo, kako se je bilo vse zarotilo proti njim.

Matka, starega partizana, zanima seveda mirovna konferenca. Nič ne poveša glave

Volitve v ZDA

Danes bo ameriško ljudstvo volilo poslance za Zbornico poslancev in tretjino svojih predstavnikov v Senatu.

Po ustavi so volitve vsaki dve leti, ko izvolijo vse člane zbornice poslancev, ki jih je 435. Vsaka država pošlje svoje predstavnike v zbornico sorazmerno s številom prebivalstva. Senat ima 96 članov, po dva iz vsake zvezne države, ne glede na velikost in število prebivalstva. Rok mandata za senatorje je 6 let, toda tretjina senatorskih mest se obnovlja vsaki dve leti. Predpisana starost za poslance zbornice je 25 let, za senatorje pa 30 let.

Današnje volitve v kongres so prve povojne ameriške volitve. V dosednji zbornici so imeli večino demokrati z 236 sedeži, republikanci pa so imeli 190 sedežev. Republikanski tisk, ki razpravlja o izgledih za volivne izide, predvideva, da bodo tokrat zmagali republikanci, ki hočejo dobiti v kongresu večino, da bi se ustvarili predpogoje za nadaljnji boj v zvezi s predsedniškimi volitvami leta 1948. Casopisi tudi poudarjajo, da dobiva republikanska stranka veliko finančno pomoč od velikih bančnikov in monopolistov, zlasti od Duponta.

Vzrok za nezadovoljnost ljudstva zaradi današnje vodstva demokratske stranke je dejstvo, da je po Rooseveltovi smrti v stranki vedno bolj prevladovalo desno krilo in so vodeči vlogi v stranki dobili konservativni elementi, ki zastopajo v glavnem koristi veleposelstnikov južnih držav. Ti konservativni elementi podpirajo skupno z republikanci ukrepe, ki so ugodni za kapitaliste: ukinitve kontrole cen, ukinitve davčnin za prekomerne dobičke in razne protidelaške predloge v zakonodaji, in se upirajo vsaki odločitvi, ki bi položaj delavskega razreda izboljšalo. To krilo demokratske stranke tudi v celoti soglasja z republikanci v zunanji politiki. Zunanja politika vodstva republikanske stranke, ki jo vodi senator Vandenberg in Taft pa služi koristim monopolističnih skupin, ki zagovarjajo program ameriškega gospodarstva na svetu in trobijo v svet gesla o 20. stoletju, ki da je »ameriško stoletje«.

Republikanska in demokratska stranka se torej vedno bolj zblizujeta v skupnem programu. V toliko izid ameriških volitev ne bo prinesel posebnih sprememb ne v notranji, posebno pa ne v zunanji politiki, pa naj zmaga ta ali ona stranka.

Značilnost teh ameriških volitev bo predvsem v tem, kolikšno podporo bo nudilo ameriško ljudstvo naprednim skupinam v republikanski, zlasti pa v demokratični stranki, ki zagovarjajo dalekovidnejšo zunanjo in bolj demokratično notranjo politiko. Vplivna skupina demokratov namreč, bivših Rooseveltovih sodelavcev, med njimi Wallace, Pepper in drugi, se zavzemajo za mednarodno sodelovanje, predvsem pa za sporazum med ZDA in Sovjetsko zvezo. Ameriški napredni krogi so izjave teh demokratov z veseljem sprejeli. Če jim bo tudi na volitvah ameriško ljudstvo izrazilo zaupanje, potem, tako pravijo nekateri komentatorji, moremo pričakovati, da bodo izkušnje teh volitev postale osnova za sporazum med demokratičnimi sindikalnimi organizacijami, ki zastopajo koristi ameriških delovnih ljudi in drugimi demokratičnimi in naprednimi elementi za osnovevanje tretje stranke, ki bo zagovarjala in se borila za resnične interese ameriškega ljudstva.

Zadnji transport Nemcev je zapustil Čehoslovako

Praga, 3. nov. Zadnji transport Nemcev je odšel iz Karlovih varov v Nemčijo. S tem je končano preseljevanje Nemcev iz Čehoslovaške.

KULTURNI PREGLED

Evropski potopis Prežihovega Voranca

»Borba na tujih tleh« je po »Kotljah« in »Jamič« že tretja knjiga Prežihovega Voranca, ki jo beremo po osvoboditvi. Medtem ko je »Jamič« roman, tako kot njegova predvojnica dela »Požganica« (1939) in »Doberdob« (1940), je po navi Prežihova knjiga bližja zbirki »Od Kotelj do Belih vod«. Avtor sam je dal se postavkom, zbranim v tej knjigi, podnaslov »evropski potopisi«.

Ti potopisi, »V petem nadstropju«, »Semenj belih ljudi«, »Pankrac«, »Na mrtvi točki«, »Mrzla dežela« — topla srca«, »Pariz«, »V deželi modernih čudežev« in »Belgarka« so po večini že starejšega datuma. Nekateri so bili napisani več let pred novo vojno, tako »Semenj belih ljudi« (1934), nekateri v zadnjih predvojnih dneh (»Pariz«, 1940), nekateri so bili tudi že napisani, tako »V petem nadstropju« (Sodobnost), precej pa jih je napisal Prežihov tudi še v prvem času po okupaciji.

V svoji novi knjigi nas vodi Prežihov Voranc skozi sedem evropskih držav. Najprej v Francijo, v peto nadstropje pariske prefektуре, kjer dele milost za bivanje v deželi; druga postaja je Orleans, največji semenj belih ljudi v Evropi; v Pragi smo z njim, pa spet le v Bartelmejski ulici, kjer je policija in na Pankracu, v zaporih praške kazalnice; spremljamo ga na »mrtvi točki«, kjer hodi štiri mesece po štiri kilometre širokem pasu ob čehoslovaško avstrijski meji; od tam gremo na Norveško, v »mrzlo deželo toplih src«, kjer je široka demokracija in ostanki tlačanstva hkrati, potem spet v Pariz in pogledamo to pot malo globlje v njegovo življenje; v Romunijo nas pelje v »deželo« modernih čudežev, v naj

Dimitrov o položaju po volitvah

Tudi nova vlada bo vlada Demovinske fronte

Sofija, 3. nov. (Tanjug) Ustanovitelj Domovinske fronte Dimitrov je sprejel predstavnika Associated Pressa v Bolgariji in mu v zvezi z nedavnimi volitvami v Veliko sobranje odgovoril na naslednja vprašanja:

»Kako je vaše mišljenje kot ustanovitelj Domovinske fronte o Domovinski fronti po volitvah?«

»Domovinska fronta je kot zveza protifasističnih, demokratičnih in naprednih sil bolgarskega naroda zgovorska nujnost. Zato bo tudi v bodoče vodila usodo nove Bolgarije — naše ljudske republike. Moje globoko prepričanje je, da bodo domovinsko-frontovske stranke kljub spremembam sil v parlamentu ki so nastale vsled volitev, tudi v bodoče sodelovale in delale za še večjo utrditev Domovinske fronte in za uresničitev njene programa, ker je to trdna volja ogromne večine bolgarskega naroda.«

»Ali bodo ostali enak medstrankarski odnosi tudi v bodoči vladi?«

»Čeprav ima delavska partija, ki se opira na večino v Velikem sobra-

nju, pravice sestaviti svojo vlado, pa vendar smatram, da mora biti tudi bodoča vlada zopet vlada Domovinske fronte, ne pa čisto naša partijska vlada.«

»Kakšen naj bi bil odnos vlade napram opoziciji glede na rezultat volitev?«

»Odnos bodoče vlade napram opoziciji bo odvisen izključno od njenega stališa v Velikem sobranju in izven njega.«

»Kako bosti praktično izvedli moskovski sporazum?«

»Po volitvah v Veliko sobranje ne more biti več govora o kakih odločbah moskovskega sporazuma. Ljudstvo je jasno in odločno reklo svojo besedo glede tega vprašanja. Moskovski sporazum je imel pomen prej, sedaj pa je ta doba za nami. Znano je, da tega vprašanja takrat ni bilo mogoče urediti, ker so postavili predstavniki opozicije zahteve, ki so bile v odkritem nasprotju z moskovsko odločitvijo in tako preprečili njeno izvedbo.«

Anglija je na ameriški pritisk odpovedala Čehoslovaški kredit

London, 4. nov. (Tanjug) »Daily Worker« poroča, da Velika Britanija zaradi ameriškega pritiska ni odobrila Čehoslovaški kredita 9 in pol milijona funtov sterlingov.

Pred 10 dnevih je čehoslovaški minister za zunanjo trgovino v svojem govoru preko radia izjavil, da je sklenila Čehoslovaška z Britanijo pogodbo glede posojila za nakup kamionov in sanitetnega materiala.

Očitno so v ameriškem ministru za zunanje zadeve slišali ta govor po radiu in takoj napravili korake pri britanskem ministru za zunanje zadeve. Ameriška vlada je sporočila angleški vladi, da hoče posoditi po njenem mišljenju Britanija Čehoslovaški ameriške dolžarje.

Američani tudi ne želijo, da bi dobili Čehi za sedaj kakršno koli posojilo od zapadnih držav in so zato pred kratkim prekinili razgovore s Čehoslovaško glede posojila.

Nemške reparacije Poljski

Varšava, 3. nov. (PAP). V Berlinu je bilo prejšnji mesec drugo zasedanje mešane poljsko-sovjetske komisije za reparacije, kjer je bilo ugotovljeno, da je Poljska prejela dosedaj od Nemčije na račun reparacij preko 4 milijone dolarjev v surovinah in proizvodih.

Na zasedanju je bilo sklenjeno, da se bodo naslednje reparacijske pošiljke dostavljale Poljski v večjih koli-

britansko ministru za zunanje zadeve je kot posledica tega odklonilo posojilo, čeprav je že sporočilo, da je sporazum trden.

La Pasionaria v Pragi

Praga, 3. nov. (CTK). Včeraj je došla v Prago znana španska pobornica za svobodo Dolores Ibarruri La Pasionaria. Na letališču sta jo sprejela informacijski minister Václav Kopecký in generalni sekretar Komunistične partije Čehoslovaške Rudolf Slanský.

Obtožnica proti Tisu

Bratislava, 3. nov. Javni tožilec je že vložil obtožnico proti bivšemu predsedniku tako imenovane Slovaške države dr. Josefu Tisu in njegovima ministroma dr. Durčanskemu in Mahli. Tiso bo s svojimi sodelavci odgovarjal za 113 zločinov. Durčanski bo sojen v odsotnosti.

činah in v krajših razdobjih. Pročevalci so tudi močnost, da bi se Poljska udeležila proizvodne industrijskih predmetov iz zapadnih okupacijskih zon Nemčije.

Izvoljen je bil odbor, ki je dobil nalogo, da iz gradiiva, ki ga je Sovjetska zveza dala na razpolago Poljski, izbere tiste predmete, ki so potrebni poljskemu gospodarstvu.

Pročevalci so tudi močnost, da bi se Poljska udeležila proizvodne industrijskih predmetov iz zapadnih okupacijskih zon Nemčije.

Atentat na angleško poslaništvo v Rimu

Rim, 3. nov. (AFP). Pred vrati britanskega veleposlaništva sta tri dni eksplozivna dela polna kovačka v večjo količino razstreliva. Poškodovani so zid in vrata veleposlaništva in tudi bližnje hiše. Dva mimoidoča sta bila ranjena. Noben član veleposlaništva ni ranjen.

Sef rimske policije in zaveznika vojaška policija vodita preiskavo.

s cenejšimi, pa učinkovitimi sredstvi, ki so včasih res že blizu žurnalizmu, čeprav ne v slabem pomenu besede. Najboljši v tej zbirki se mi zdi potopis »Mrzla dežela — topla srca«, ne le zato, ker nam na močno zanimiv in privlačen način govori o življenju dežele, ki jo kaj malo poznamo, ampak tudi zaradi svojega dobrega, preprostege jezika in ponekod prav umetniške obdelave. Literarno najboljše pa je morda »Belgarka«, ki ima najmanj značilnosti potopisa in jo moremo šteti za samostojno črtico. V dolgi galeriji ljudi, ki jih srečamo na tej poti, so nekateri ostro narisani, čeprav le z nekaj črtami. To velja zlasti za zgodbo iz arestov.

Če bi prebrali knjigo z njene vsebinske plati in upoštevali pri tem, zakaj je hotel njen avtor po Evropi, bi pa morali prav gotovo ugotoviti, da je pogosto dokaj medlo narisal podoba »borca na tujih tleh«, čeprav svoje poslanstvo na mnogih mestih dovolj jasno poudarja. Če bi sodili s tega gledišča, bi morali ugotoviti marsikaj ostro nasprotje med vsebino knjige in njenim imenom, kajti kaže nam res, kot je nekdo v šali dejal, bolj »beg po tujih tleh« kot borbo.

Knjigo je flustriral E. Justin. Medtem ko ji je dal preprosto in dokaj lepo zunanjo podobo, pa se mi zdi, da njegove vinjete, ki spremljajo posamezne zgodbe, s svojo načičkanostjo in utrjujočo preobličnostjo, ki je značilna za Justinovo grafiko in ki je bila pri »Prešernu« morda še kolikor toliko na mestu, ne ustrezajo realističnemu slogu Prežihove knjige. Toplina, ki bi jim jo morda morali priznati, tega ne odtehta.

J. Kaverin: „Dva kapitana“

Roman za mladino.

Založba Mladinska knjiga je izdala pred kratkim v slovenskem prevodu Jožeta Zupančiča roman sovjetskega pisatelja J. Kaverina z naslovom: »Dva kapitana«. Roman je izšel v dveh zajetnih knjigah, v lepi nakladi 10.000 izvodov in za ceno, ki je znatno nižja kot so povprečne cene slovenskih knjig, kar se mi zdi tudi potrebno omeniti. Saj se s tem dano zagotovilo, da bo našel svojo pravo pot med najširši krog slovenske doraščajoče mladine.

Pisatelj romana J. Kaverin (rojen se je leta 1905.) je prišel svojo pisateljsko pot v »Serapiomovi bratovščini«, našel pa je v vzdušja romantične in ekspresionizma v novi stvarni svet, se vključil v plodno delo kot sograditelj novega življenja s svojimi pozitivno usmerjenimi deli. Iz mladinskega romana o Dveh kapi-

NAŠE GOSPODARSTVO

Do 15. novembra moramo odkupiti presežke krompirja

Običajno se odkupi največ krompirja v prvi polovici novembra, in zato je tudi letos pričakovati, da bo v tem obdobju Navod odkupil največje količine za prehrano prebivalstva in vojske. Slaba letina krompirja je posebno občutna v ostalih republikah. Tako je letos ponovno naša naloga, da tem republikam s svojimi prostimi presežki prisločimo na pomoč in da se na ta način odolžimo za velike stalne dobave žita, masti in drugih živil. Predvsem bomo morali zbrati krompir za potrebe vojske, čone B in prebivalstva Beograda. Dosedanji odkup krompirja kaže zadovoljive rezultate, saj je uspelo odkupiti pred glavno odkupno dobo skoraj četrtino predvidene količine. Pri presojanju danih možnosti odkupa je treba upoštevati naslednje:

Letošnji pridelek krompirja v Sloveniji se ceni na kakih 35.000 vagonov po 10 ton. Od te količine potrebujemo 11.600 vagonov za prehrano prebivalstva, računajoč po 100 kg krompirja na osebo in letno, 12.000 vagonov za seme (60.000 ha po 2000 kg) in še 9000 vagonov za pitanje kakih 300.000 svinj; skupaj torej za porabo doma 32.600 vagonov krompirja. K temu je treba pristeti še 1000 vagonov krompirja, ki je bil izvožen v druge republike brez kontrole. Preostalo razliko 1400 vagonov lahko zaokrožimo na 2000 vagonov. Iz te količine bomo krili potrebe naše vojske, oddali okrog 300 vagonov za potrebe tukajšnjih bolnišnic in drugih ustanov, založili siromašne predele zone B in oskrbeli civilno prebivalstvo Beograda. Od tega presežka smo doslej odkupili 280 vagonov.

Naši kmetje prodajo v jeseni samo tretjino ali četrtino svojih presežkov, ostalo pa prodajo spomladi. Vendar sklepamo, da bomo do jeseni odkupili večino krompirja, razliko pa do spomladi. Težav pri odkupu ne bo, ker je odkupna cena 3 din ugodna. Poleg tega pa dobe prodajalci krompirja za vsakih 100 kg prodanega krompirja še nakazilo za nakup 2 kg soli, 10 kg otrobov in pol kilograma sladkorja po maksimalnih cenah. Teh ugodnosti se pridelovalci pridno poslužujejo. Zato tudi prekupevalci nimajo ugodnih tal, saj jim lahko ponudijo samo nekoliko višjo odkupno ceno, kar pa seveda ne odtehta ugodnosti, ki jih ima kmetovalec od prodaje krompirja Navodu in od njega pooblaščenim nakupovalcem.

Uspeh odkupa bi bil seveda vsaj za 1000 vagonov boljši, če ne bi bilo mnogo krompirja, kakor že omenjeno, izvoženega brez kontrole. Prav zaradi tega so bili potrebni odločni ukrepi. Odslej se ne sme brez predhodnega odobrenja tukajšnjega trgovskega ministrstva izvoziti niti najmanjša količina krompirja, torej tudi ne po 50 kg na osebo, ker so to določbo zlorabljali. Dokler odkup krompirja ne bo izvršen, je zapora med izvozom krompirja.

Čeprav so pridelovalci ugodno sprejeli pogoje za odkup, zlasti glede na ugodnosti, ki so s tem v zvezi, bo prej ko prej potrebna največja aktivnost na terenu. Aktivisti naj na sestankih in v osebnem kontaktu razložijo ugodnosti in potrebo odkupa. Okrožni ljudski odbori in ostali organi morajo v tej dobi pokazati največjo aktivnost. Pri tem pa je treba n. pr. v vinorodnih krajih upoštevati, da so kmetje zaposleni z delom v zvezi s sadnim in vinskim pridelkom. Razumljiva utrujenost zaradi predvolivnega udejstvovanja ne sme postati vzrok izgovorov, temveč je treba delo z vsem razumevanjem krepko voditi in dovesti do dobrih rezultatov.

Pomanjkanje vagonov ni več problem. Manjše težave so se pojavile samo še glede pošiljk za Bosno, a tudi to je že urejeno. Nekontroliran izvoz na Hrvaško še ni dočela prenehati. Tudi posamezni sindikati še vedno poskušajo nakupovati na temenu krompir. Vsi ljudski odbori so opozorjeni, da ne smejo dovoljevati prostih nakupov. Pojavljajo se primeri, da neslojajo zadržke samovoljno in ne upoštevajo navodil ministrstva in Navoda (n. pr. Vuzenica). Nakladanju vagonov je treba posvetiti več pozornosti. Ne sme se dogajati, da bi se v 10 tonskem vagonu poslalo samo 5000 kg krompirja. Navod mora nadzorstvo poostri. Res je tudi, da Navod pri nekaterih podružnicah nima dovolj osebja. Odkup vodijo po večini samo poslovojdje, ki se morajo večkrat boriti s prevoznimi težavami. Deloma otežka delo tudi nesmotna razporeditev voznega parka. Potrebna je še večja povezava med okrajnimi ljudskimi odbori in podružnicami Navoda. Železniška uprava naj bi zadržke na ne-

katerih progah oskrbela z večjo tovarno. Opaža se, da večji kmetje, ki so precej zaslužili pri sadju in vinu, ne bodo radi oddali krompir, ampak bodo skušali s krompirjem spekulirati. Temu je posvetiti največjo pozornost. Zadržanje takih kmetov ne vpliva ugodno na manjše kmete, ki sicer vedno kažejo največje razumevanje pri oddajah, medtem ko se večji izogibajo oddaji in navajajo različne podatke. Važno so tudi pravilne dispozicije Navoda. Naj pravilo, če mora n. pr. Murska Soba pošiljati krompir v Postojno, ko bi bila kaka druga namembna postaja bližja. Potrebna je točna obveščevalna služba, ki jo mora organizirati Navod s pomočjo svojega aktivna. Najboljše delo je pokazala doslej poslovavnica Navoda v Radgoni, ki je odpravila že 15 vagonov, drugih 15 vagonov pa ima že odkupljenih. Tudi delo v Murski Soboti poteka lepo, treba pa je povečati število ljudi pri odkupu, ker je območje veliko in ima 2 podružnici.

Rudarji iz Zabukovce so zmagali v enodnevnem predvolivnem tekmovanju

V počastitev zgodovinskega dne, ko je slovenski narod volil svoj prvi sloveski parlament, so rudarji trboveljskih revirjev pozvali rudarje vseh slovenskih rudnikov, na eno-dnevno, predvolivno tekmovanje za zvišanje proizvodnje nad normalo. Temu pozivu so se odzvali vsi slovenski rudarji. Ponovno so tako našli rudarji pokazali svojo zgrajenost, predanost ljudskemu oblastem in pripravljenost koristiti ljudski skupnosti.

Rudarji so bili izmed vseh delavcev prvi, ki so po osvoboditvi prišli v delu tekmovati, obnovili so naše rudnike in z neprestanim dvigavanjem proizvodnje omogočili obratovanje vsej naši industriji in prometu. Pri pomogi so, da so se zaradi znižanja cen premogu pocičili proizvođači naših industrijskih podjetij. Sklenili so tekmovati kar naprej, tako dolgo, da bo povsem dosežena in dovršena obnova naše domovine. V naše rudnike so vpeljali nov delovni sistem in uvedli so poedinske in kolektivne delovne norme. Delovne norme so pripomogle, da se je produkcija v naših rudnikih še bolj dvignila.

Enodneвно predvolivno tekmovanje naj bi se povišalo normalno dnevno storitev. Pokazalo naj bi, kako znajo naši rudarji ceniti zgodovinske dogodke, tako pomembne za naše osvobodeno ljudstvo.

»Danes bom dal vse iz sebe«, so govorili rudarji na dan predvolivnega tekmovanja, ko so se ob odhodu na delo s starim rudarskim pozdravom »srečno« poslavljali od svojcev. Vsak posebej in vsi skupaj so rudarji na svojih delovnih mestih v resnici dali iz sebe vse, da bi počastili pomembni zgodovinski dogodek, ki si je slovensko ljudstvo volilo svoj parlament. To kažejo rezultati tekmovanja.

Najbolj so se izkazali rudarji iz rudnika v Zabukovci, ki so prekoračili povprečno dnevno produkcijo na dan predvolivnega tekmovanja za 79,8% in s tem odnesli v tem tekmovanju zmagovito prvenstvo. Trboveljski rudarji so sami izračunali, da so prekoračili normalno dnevno storitev za 67,3%. Kontrola pa je pokazala, da so dejansko povprečno dnevno produkcijo prekoračili za 72,6%.

V Senovem pri Rajhenburgu so povprečno dnevno produkcijo prekoračili za 58%, rudarji v rudniku Zagorje pa za 34%.

katerih progah oskrbela z večjo tovarno.

Opaža se, da večji kmetje, ki so precej zaslužili pri sadju in vinu, ne bodo radi oddali krompir, ampak bodo skušali s krompirjem spekulirati. Temu je posvetiti največjo pozornost. Zadržanje takih kmetov ne vpliva ugodno na manjše kmete, ki sicer vedno kažejo največje razumevanje pri oddajah, medtem ko se večji izogibajo oddaji in navajajo različne podatke. Važno so tudi pravilne dispozicije Navoda. Naj pravilo, če mora n. pr. Murska Soba pošiljati krompir v Postojno, ko bi bila kaka druga namembna postaja bližja. Potrebna je točna obveščevalna služba, ki jo mora organizirati Navod s pomočjo svojega aktivna. Najboljše delo je pokazala doslej poslovavnica Navoda v Radgoni, ki je odpravila že 15 vagonov, drugih 15 vagonov pa ima že odkupljenih. Tudi delo v Murski Soboti poteka lepo, treba pa je povečati število ljudi pri odkupu, ker je območje veliko in ima 2 podružnici.

Z ozirom na trenutno stanje in predvideno pomoč aktivistov lahko računamo, da bomo lahko v glavnem odkup končali do 15. ali najkasneje do 20. novembra.

Rudarji rudnika keramične industrije v Libojah so za 24,1% prekoračili povprečno dnevno produkcijo.

V Hrastniku je primanjkovalo vagonov. Premog je možno tehtati samo, ko je že pripravljen v vagonih. Kolikor je bilo premoga stehatanga, se je izkazalo, da so rudarji rudnika Hrastnik zabeležili 17 odstotno prekoračenje povprečne enodnevnega proizvodnje. Toda mnogo premoga, ki so ga hrastniški rudarji na dan tekmovanja nakopali, je ostalo deponirano v vozniških in se bo šele v naslednjih dneh separiralo.

Ni nam bilo mogoče še izvedeti, kaj je krivo, da so v rudniku Laško povprečno dnevno produkcijo prekoračili samo za 7%, v rudniku Kočevje pa samo za 3,8%.

Pribiti je treba, da so iniciativo za tekmovanje dali trboveljski rudarji. Treba jim je izreči za to vse priznanje, kajti nikdar se niso došli na tak koristen način proslavljali zgodovinski dnevi!

Enodneвно predvolivno tekmovanje naj bi se povišalo normalno dnevno storitev. Pokazalo naj bi, kako znajo naši rudarji ceniti zgodovinske dogodke, tako pomembne za naše osvobodeno ljudstvo.

»Danes bom dal vse iz sebe«, so govorili rudarji na dan predvolivnega tekmovanja, ko so se ob odhodu na delo s starim rudarskim pozdravom »srečno« poslavljali od svojcev. Vsak posebej in vsi skupaj so rudarji na svojih delovnih mestih v resnici dali iz sebe vse, da bi počastili pomembni zgodovinski dogodek, ki si je slovensko ljudstvo volilo svoj parlament. To kažejo rezultati tekmovanja.

Najbolj so se izkazali rudarji iz rudnika v Zabukovci, ki so prekoračili povprečno dnevno produkcijo na dan predvolivnega tekmovanja za 79,8% in s tem odnesli v tem tekmovanju zmagovito prvenstvo. Trboveljski rudarji so sami izračunali, da so prekoračili normalno dnevno storitev za 67,3%. Kontrola pa je pokazala, da so dejansko povprečno dnevno produkcijo prekoračili za 72,6%.

V Senovem pri Rajhenburgu so povprečno dnevno produkcijo prekoračili za 58%, rudarji v rudniku Zagorje pa za 34%.

Zvezni finančni minister je v sporazumu s predsednikom Gospodarskega sveta in po odobritvi predsednika vladne izdal odredbo, po kateri delavci, nameščenci in uslužbenci ne plačajo takse niti za potrdila o prejemu svojih mezd in plač, niti za potrdila o prejemu drugih prejemkov, ki izvirajo iz službenega razmerja, pa tudi ne za povoyotice in listine, ki se jim izdajo, da izkažejo izdatke za uradna potovanja. Ta odredba je objavljena v zveznem Uradnem listu 29. oktobra in velja od dneva objave.

= Zakon o splošnem državnem gospodarskem načrtu in zakon o gospodarskih podjetjih. V izdaji uredništva Uradnega lista FLRJ sta v 55. zvezku zbirke zakonov izšla zakon o splošnem gospodarskem načrtu in državnih organih za načrtovanje ter zakon o državnih gospodarskih podjetjih. V knjigi sta objavljena govor in ekspozice, ki sta jih v Ljudski skupščini podala ministra Andrija Hebrang in Boris Kidrič. Knjiga je izšla v srbskem, hrvaškem in mekadonskem jeziku in stane 15 din.

Podli, potuhneni Romaška, ki skušata sebi in svetu zakriti svoj pravi obraz. Oba temna, negativna karakterja v romanu imata svojo psihološko utemeljitev v stranpoti eroičnega življenja in s tem v zvezi izkrivljene želje po oblasti nad svojo okolico.

Pisatelj je dober psiholog, ki spretno nakazuje duševna nastajanja svojih ljudi in jih za približati bralecem z njihovim zunanjim in notranjim svetom. Po literarni obliki se poslužuje plastičnih opisovanj podob, dogodkov, pisem, ki so nanašana in povezana v poglavjih, katere daja mlademu bralec v svoje neposrednega so-življenja.

Kaverinov roman, za katerega je pisatelj leta 1945, prejel drugo Stalinovo nagrado, spada med najboljše mladinske romane v svetovni literaturi. V to ga ne uvršča le izredno mikavna, romantično nadahnjena fabula, nepriljena vzgojnost, ki je pogojena v pisateljevo globoko etičnem odnosu do družbe in življenja, ampak predvsem realistična preprostost, s katero pisatelj priloži mlade bralece, da se sami od sebe uvrstijo ob Sanji v sobojevnike za resnico, za čiste odnose med ljudi, za poklonitev vsil v službo enemu cilju: omogočiti čim boljše življenje na tem svetu čim več delovnim ljudem.

Knjigi o Dveh kapitanah in Ostrovskega »Kako se je kalilo jeklo« spadata med najpomembnejši del slovenske prevodne literature, ki je namenjena mladini. Založba Mladinska knjiga je s temi izdajami v polno izpolnila vrzel na našem mladinskem knjižnem trgu in moramo njene izdaje označiti kot pomemben dogodek in hkrati našim mladim pisateljem za mladino.

Mali oglasi

SLUŽBO IŠČEJO

KALKULANT, vestransko trgovsko veziran, se sprejme takoj pri Naprozi v Savi. 24.436-1

URADNIK z 2letno prakso v življenjski zavarovalni računski stroki išče zaposlitve. Naslov v ogl. odd. »Slov. poročevalca«. 24.521-1

TRGOVSKA SOTRUDNICA, večja vseh strok, želi primerno namestitve kjer koli. Cenjene ponudbe na oglas, oddel. »Slov. poročevalca« pod »Trgovska sotrudnica«. 24.535-1

KUHARICA išče mesto. Ponudbe na ogl. odd. »Slov. poročevalca« pod »Sposobna le«. 24.541-1

FRIZERKA za damsko in moško stroko želi službo ali za pomoč v Ljubljani. Ponudbe na ogl. odd. »Slov. poročevalca« pod »Dobro izveščana moč«. 24.547-1

NATAKARICA išče službo v mestu ali kjerkoli takoj ali pozneje. Naslov v ogl. odd. »Slov. poročevalca«. 24.558-1

MLADO DEKLE, pridno in pošteno ima veselje do kuhanja. Gre tudi na gostilno ter bi pomagalo tudi pri drugih hišnih opravilih. Pisane ponudbe na ogl. odd. »Slov. poročevalca« pod »Kuhinja«. 24.561-1

PERFEKTNJA STROJEPISKA išče zaposlitve tudi izven Maribora. Ponudbe pod »Strojepisna« na podr. »Slov. poročevalca« Maribor. 24.561-1

BOLNICARICA išče službo tudi izven Maribora, grem even. k otrokom. Naslov podr. »Slov. poročevalca« Maribor. 24.562-1

POSTREZNICA za ves dan išče službo. Naslov v ogl. odd. »Slov. poročevalca«. 24.605-1

NATAKAR za manjše gostilniško podjetje ali točaj za večje restavracije, star 24 let, išče službo kjerkoli. Dobro razpisan. Podpis: 36, pri Rajhenburgu. 24.598-1

SLUŽBO DOBE

GODBA NA PIHALA V MEDVODAH išče kapelnika, ki dobi zaposlitev kot skladničar v tovarni. Ponudbe poslati na Krajevni medstrokovni svet Medvode. 24.629-2

POSTREZNICO sprejemem. Klopčič Julka, Moste, Slapničarjeva ul. 9. 24.620-2

POSTREZNICO, starejšo, k eni osebi iščem za dopolnilno ali popoldne. Vprašati Cankarjeva (Aleksandrova) 10/II. 24.378-2

VEZEBANO KUHARICO za dijaški internat iščem. Naslov v ogl. odd. »Slov. poročevalca«. Nastop takoj. 24.541-2

GOSPODINSKO POMOČNICO, pošteno, čisto, najraje z dežele, iščem. Naslov v ogl. odd. »Slov. poročevalca«. 24.540-2

KROJASKEGA POMOČNIKA ali pomočnico za male komade sprejme takoj Glavan, Francišanska 3. Ljub. 24.593-2

TEKSTILNA TOVARNA NA ŠTAJERSKEM išče dobrega zidarja v stalno službo. Ponudbe poslati na ogl. odd. »Slov. poročevalca« pod »Stalna služba«. 24.553-2

PRODAM

POZOR! NA ZALOŽBO IMAM rabljene moške, ženske in otroške čevlje, snežke in galose. »Cene nizke — postrežba solidna. Klavžer, Vošnjakova ulica. S. P. 1-5

ESALNI STROJ, pisarniški model, prodam. Ambrožev trg 3/L. levo, Cukrarna. 24.527-1

DOBER ELEKTRIČNI GRAMOFON, prodam. Ogled vsak dan od 3.—5. ure. Naslov v ogl. odd. »Slov. poročevalca«. 24.525-5

KOČILO, dvovprežno, z opremo prodam. Pisane ponudbe na ogl. odd. »Slov. poročevalca« pod »Kočija«. 24.524-5

GOSTILNIŠKI INVENTAR prodam. Pisane ponudbe na ogl. odd. »Slov. poročevalca« pod »inventar«. 24.523-5

RAZPRODAJA SADRNIH DREVES, jablani, moštnice, češnje (II vrste — šibkejšje) do 15. novembra pri Kmetijski družbi le proti osebnemu prevzemu drevov v drevnici. 24.501-5

OTROŠKI VOZICEK, globok, tapetiran, prodam. Tržaška cesta 48/1. 24.517-5

FRIZERIJA prodam motorno havbo in električni bojler. Meriak, Sv. Petra cesta 76. 24.518-5

KUPIM

MOSKE IN ZENSKO OBLEKE, čevlje, perilo, rjuhe, kapne itd. kupujem. Drame, D. Kozjak, Galusova nabr. 29. S. P. 107/M

V KOMISIJSKO PRODAJO SPREJMEM vsakovrstna, samo dobro ohranjena oblačila. Josp. Rojina, Ljubljana. Aleksandrova št. 3. S. P. 90-6

ELEKTROMOTOR 4—5 KS, 1400 obratov na minuto, trofazen, kupi Heršič, Rimska 13. 24.496-6

KOMPRESOR S PISTOLO ali brez nje, dobro ohranjen, kupim. Konjedić Franc, keramik, Stražišče pri Kranju. 24.319-6

ZA MIZARSKO DELAVNICO kupim stroje: skobelni stroj 500—600 mm širine, vrtni in dubilni stroj, poravnalni stroj 400—500 mm širine, dalje stroje za izdelavo cementne opeke. Ponudbe poslati na ogl. odd. »Slov. poročevalca« pod »Tovarna«. 24.539-6

ETAŽNO STANOVANJE v centru kupim. Ponudbe na ogl. odd. »Slov. poročevalca« pod »Komfortno«. 24.381-6

MODEREN KAUC, nov ali dobro ohranjen, kupim. Ponudbe pod Kauc, poslati na ogl. odd. »Slov. poročevalca«. 24.531-6

PUSKO REPERTIRKO-RISANICO kupim. Ponudbe poslati na ogl. odd. »Slov. poročevalca« pod »Repertirko-risnica«. 24.550-6

DOBER PLANINO kupim ali zamenjam za klavir z doplačilom. St. Vid, V. Z. marje 195. 24.544-6

DIFERENCIAL za škoda Asap ali Tribling (Kegrad), tritonski, iščem. Tudi Ford 8 ali Blitz komplet. Diferencial. Fritz Stefan, mehanik, Dolnja, Lendava. 24.543-6

CRNO BLAGO za moško obleko kupim proti plačilu ali zamenjam v blagu za protivrednost. Ponudbe na ogl. odd. »Slov. poročevalca« pod »Dobra kvaliteta«. 24.571-6

VRECE kupujem, razne, vsako količino. Prodajalec prosimo za vzorec. Trgovina vrec Glebe, Vlaška 31. Zagreb. 24.180-6

ZENSKO ZAPESTNO URICO, prvovrstno, novo, pešerino iz jedra in nad, poseljo (za bolnika) kupim. Naslov v ogl. odd. »Slov. poročevalca«. 24.602-6

SESALNI APARAT za prah, dobro ohranjen, kupim. Ponudbe na ogl. odd. »Slov. poročevalca« pod »Takoje«. 24.601-6

POSEST

STAVBENO PARCELO ALI HIŠO kupim ob Tyrševi, Vilharjevi ali Masarykovi cesti. Ponudbe poslati na oglas, oddel. »Slov. poročevalca« pod »Posest 1946«. 23.786-8

HIŠO v okolici Ljubljane kupim. Ponudbe pod znako »Enodružinska« na ogl. odd. »Slov. poročevalca«. 24.374-8

RAZNO

TIGRATA MACKA, slepa, na eno oko, se je izgubila na Gosposvetski cesti. Vrnite jo proti nagradi Janezu Jenku. Gosposvetska 4/L. desno. 24.560-14

OTROŠKI ČEVLJEČEK sem izgubila v tramvaju št. 4. Najditega prosim, naj ga odda v Gradšču 9. Hane. 24.516-14

IZGUBILA sem 1. nov. v tramvaju št. 4 od 22—23 denarnico z dokumenti. Pošten najditej naj vrne proti nagradi na naslov: Kosek Helena, Delavska 3. Radovljica. 25.519-14

KATERA TOVARISICA, ki je maturirala 1. 1946, na II. drž. ženski gimnaziji, bi mi posodila ali prodala zvezke za VIII. in za maturo? Naslov v ogl. odd. »Slov. poročevalca«. 24.506-14

PSICA OVČAR z znamko št. 225 se je izgubila, videna v Zeleni jami. Prosim vsakogar, ki bi jo našel, naj jo vrne Predovičeva ul. št. 9. Sliši na ime Rafica. 24.539-14

TOVARISKA, ki me je peljal z avtom od Viča do nove ceste proti Brezovici, kjer sem pozabil povrniti prosim, da ga vrne hišniku Francu Kočevjarju, Miklošičeva 17. 24.528-14

PROGLAŠAM ZA NEVELJAVNO osebno izkaznico, slovensko izkaznico, sliedkalo izkaznico, prometno knjižico št. 656.936 na ime Rogošek Valentin. Ložnica 29 in oblačilno nakaznico na ime Pavla Rogošek, Ložnica 28. 24.552-14

KDO KAJ VE O SOLSKI AKTOVKI, ki mi je bila pomočnica, vzeta 31. oktobra v popoldanskem vlaku od Ljubljane do Litije, v kateri se nahaja poleg drugega tudi železniška in dijaška izkaznica, se prosim, da javi proti dobri nagradi na naslov: Samsa Eva, Litija. 24.548-14

DIJAKINJO sprejemem v dobro oskrbo. Naslov v ogl. odd. »Slov. poročevalca«. 24.546-14

OB PRILIKI TRAMVAJSKE NESREČE izgubljena očala oddati v trgovini Janez Zila, Florjanska ul. 24.533-14

TOV. SABINO, ki je našla mojo denarnico, pomnožno prosim, da mi še enkrat piše, ker sem bil do sedaj še odsoten. 24.589-14

IZGUBljENO OSEBNO IZKAZNICO na ime Zver Alojz, proglašam za neveljavno. 24.572-14

IZGUBILA SEM DENARNICO z din 1000 v Mariboru na Partizanski cesti. Poštenega najditega prosim, da mi denar vrne na Neža Krajnc, Prečna ulica št. 3. 24.500-14

ZAHVALA

Vsem ki ste spremlili našega ljubega

SLAVKA

na njegovi zadnji poti, se pri srčno zahvaljujemo. — Enako se zahvaljujemo vsem darovalcem prekrasnih vencev, pevskemu zboru AFŽ Zgornja šiška ter tov. dr. prof. župniku Sorliju za njegove poslovljene besede ob grobu. Hvala vsem.

Ljubljana - Zgornja šiška, dne 30. oktobra 1946.

Zaljujoča družina
KOSI

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da nas je po volji Gospodovi po kratki in mučni bolezni zapustil naš predobri mož, blagi oče, brat, stric, tast in svak, gospod

Ivan Benko

državni upokojenec

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v torek 5. novembra ob ½3. popoldne v Žal, kapele sv. Petra, na pokopališču k Sv. Križu.

Ljubljana, Bled, Trst, Mengeš, dne 3. novembra 1946.

Zaljujoči: FRANIČA rojena VOVK, žena; MILAN in FRANCELJ, sinova; ILONKA in IVANKA, sinah; rodbine: BENKO, RABČ, LESJAK

Za vedno nas je zapustil ljubljani mož, oče, brat, stric, svak in zet

STANKO SOSIČ

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v sredo dne 6. novembra 1946. ob 15. uri v Žal, kapele sv. Jožefa na pokopališču k Sv. Križu.

Ljubljana, Kozina, Trst dne 4. novembra 1946.

Zaljujoči: JOŽICA, žena; NEVENKA, hčerka in ostalo sorodstvo.

Dokončala je svojo težko življenjsko pot in nas za vedno zapustila naša zlata, srčno ljubljena mama, žena, stara mama, prababica in teta

Antonija Vardjan roj. Jerman

žena davčnega nadupravitelja v pokoju

K večnemu počitku jo sprejmemo iz našega žalostnega doma v torek 5. novembra 1946 ob 3. popoldne.

Črnomelj, 4. novembra 1946.

Globoko zaljujoči: Jože, soprog; Zora, Ela, Anica, Vida, hčerke; Jelica, Marija, vnukinji; Bogdan, vnuk; Radovan, pravnuk

DNE 30. X. 1946 SEM POZABIL v dopoldanskem vlaku proga Celje—Maribor zavoj za obliko in perlim in sicer: novo obleko, staro obleko, dve sradi; dvoje sploš, hlače, žemper, štiri vodke sukanca in en par nogavice. Prosim poštenega najditega tega zavoja, da preda proti nagradi na naslov: Nemec Franc, Sv. Jurij, p. Rogoševci. 24.564-14

KOT PAZNIKA HIŠE dobita stanovanje in 200 din plače dve osebi, upokojenec ali vdova. Ponudbe na področju »Slov. poročevalca« pod »Paznika«. 24.603-14

RADIOAPARAT, ZNAMKE INGELEN, št. 475614 je bil najden pred enim mesecem. Lastnik ga dobi na železniškem odseku NM. Maribor. Majstrova ulica št. 24. 24.555-14

BRILJANTEN UHAN sem izgubila po Starem trgu do Sv. Jakoba. Najditega dam lepo nagrado. Naslov v ogl. odd. »Slov. poročevalca«. 24.603-14

ZATEKEL SE JE BEL PES, špic. Lastnik naj se javi: Fiziološki institut, Ljubljana 5. Zaloška cesta 4. 24.597-14

Zapustil me je moj ljubljani brat

Jakob Vetrac

kamnosek

Pogreb bo v torek 5. novembra ob ½4. popoldne v Žal, kapele sv. Jakoba, k Sv. Križu.

Ljubljana, 3. novembra 1946.

Zaljujoča sestra ANTONIJA

Nenadoma nas je zapustila naša ljubljena mama, stara mama, sestra in tašča

Jožefa Furlan

roj. MIHELIC

Pogreb nepozabne pokojnice bo v sredo 6. t. m. ob ½4. popoldne v Žal, kapele sv. Frančiška, k Sv. Križu.

Ljubljana, Bovec, Lienz, Linz, dne 4. novembra 1946.

Zaljujoča družina:
FURLAN, ANDERLIC,
JUDEŽ, MIHELIC,
KMETIC, MILAC

Izmučen in preganjan od okupatorja je umrl na Preloki v Beli Krajini 14. avg. 1942. naš dobi, skrbni mož, oče, stari oče, brat, zet in svak

ŠLIBAR JERNEJ

postajenačelnik v pokoju

Njegove zemeljske ostanke prepeljemo v torek v njegov rojstni kraj Mišace, odkoder se bo vršil pogreb 6. t. m. ob pol 4. popoldne na farno pokopališču Zg. Dobrava pri Kropi.

Ljubljana, Beograd, Zagreb, Trogir, Križevci, Mišace, dne 4. novembra 1946.

Zaljujoča družina:
ŠLIBAR, GOLAR, ing. BALDANI, dr. SAIJZ in PEČNIK

Za vedno nas je zapustil ljubljani mož, oče, brat, stric, svak in zet

STANKO SOSIČ

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v sredo dne 6. novembra 1946. ob 15. uri v Žal, kapele sv. Jožefa na pokopališču k Sv. Križu.

Ljubljana, Kozina, Trst dne 4. novembra 1946.

Zaljujoči: JOŽICA, žena; NEVENKA, hčerka in ostalo sorodstvo.

Dokončala je svojo težko življenjsko pot in nas za vedno zapustila naša zlata, srčno ljubljena mama, žena, stara mama, prababica in teta

Antonija Vardjan roj. Jerman

žena davčnega nadupravitelja v pokoju

K večnemu počitku jo sprejmemo iz našega žalostnega doma v torek 5. novembra 1946 ob 3. popoldne.

Črnomelj, 4. novembra 1946.

Globoko zaljujoči: Jože, soprog; Zora, Ela, Anica, Vida, hčerke; Jelica, Marija, vnukinji; Bogdan, vnuk; Radovan, pravnuk

Foto atelje GRAD MIRA

vjudno naznanjam cenj. občinstvu, da sem se preselila z Miklošičeve ceste 20 na Miklošičevo cesto 36 (proti kolodvoru) Ob tej priliki se vsem cenjenim strankam zahvaljujem za dosedanje naklonjenost ter se še za nadalje priporočam.

FOTO — GRAD MIRA

MOSKO IN ZENSKO

modno krojaštvo

IZIDOR HOJKAR

izdeluje ženske plašče, kostume, moške obleke, suknje — hitro in solidno.

Rožna dolina, Cesta XI, št. 21

IŠČEMO

srednjetehtničarja

strojne stroke

in

srednjetehtničarja

gradbene stroke

Ponudbe na:

TVORNIČ DUŠKA, RUSE, RUSE PRI MARIBORU.

Zaljujoča sestra ANTONIJA

TOVARNA

NA GORENJSKEM

išče

5 pisarniških moči:

knjigovodjo

za finančno knjigovodstvo,

knjigovodjo

za obratno knjigovodstvo

uradnico

administrativno,

tehničnega uradnika

telefonistko s prakso

Ponudbe na »Slovenskega poročevalca« pod znako »NASTOP TAKOJ«. 5600-a

»NASTOP TAKOJ«. 5600-a

»NASTOP TAKOJ«. 5600-a

»NASTOP TAKOJ«. 5600-a

»NASTOP TAKOJ«. 5600-a

»NASTOP TAKOJ«. 5600-a

»NASTOP TAKOJ«. 5600-a

»NASTOP TAKOJ«. 5600-a

»NASTOP TAKOJ«. 5600-a

»NASTOP TAKOJ«. 5600-a

»NASTOP TAKOJ«. 5600-a

»NASTOP TAKOJ«. 5600-a

»NASTOP TAKOJ«. 5600-a

»NASTOP TAKOJ«. 5600-a

»NASTOP TAKOJ«. 5600-a

»NASTOP TAKOJ«. 5600-a

»NASTOP TAKOJ«. 5600-a

»NASTOP TAKOJ«. 5600-a

»NASTOP TAKOJ«. 5600-a

»NASTOP TAKOJ«. 5600-a

»NASTOP TAKOJ«. 5600-a

»NASTOP TAKOJ«. 5600-a

»NASTOP TAKOJ«. 5600-a

»NASTOP TAKOJ«. 5600-a

»NASTOP TAKOJ«. 5600-a

»NASTOP TAKOJ«. 5600-a

»NASTOP TAKOJ«. 5600-a

»NASTOP TAKOJ«. 5600-a

»NASTOP TAKOJ«. 5600-a

»NASTOP TAKOJ«. 5600-a

»NASTOP TAKOJ«. 5600-a

»NASTOP TAKOJ«. 5600-a

»NASTOP TAKOJ«. 5600-a

»NASTOP TAKOJ«. 5600-a

»NASTOP TAKOJ«. 5600-a

»NASTOP TAKOJ«. 5600-a

»NASTOP TAKOJ«. 5600-a

»NASTOP TAKOJ«. 5600-a

»NASTOP TAKOJ«. 5600-a

»NASTOP TAKOJ«. 5600-a

»NASTOP TAKOJ«. 5600-a

»NASTOP TAKOJ«. 5600-a

»NASTOP TAKOJ«. 5600-a

»NASTOP TAKOJ«. 5600-a

8% JEDILNI KIS

NUDI V ZADOSTNI KOLICINI

Pečnik Stanko

IZDELOVANJE KISA

LJUBLJANA - JEŽICA

TELEFON 48-79

HERCEGOVSKEMU GOZDARSKO-INDUSTRIJSKEMU PODJETJU »HERŠIP« V MOSTARJU

so potrebni

MEHANIKA za žage,

NADZORNIKI za gradnjo

gozdnih potov,

gozdni MANIPULANTI

in

KNJIGOVODJE,

veščji enotnega knjigovodstva.